

ცისკარი

1860

დეკემბერი. 12

წელიწადი მეოთხე.

როდებაც თსსულებათა:

- I. — 1861 წლის ცისკრის გამოცე-
მისათვის. რედაქტორისა.
- სიყუყუა, თქმული ველათის სო-
ბორთში. გაბრიელ ებისკოპოსისა.
- II. — არაკი ცარცაროსისა. თ. აღ. ორბელიანისა.
- ყვავის ცინის მოთხრობა. გ. ჯაფარიძისა.
- III. — ლექსები სსუა ჭ სსუა მწერლებისა.
- IV. — სამშობლო ენისათვის. თ. შაჭავარიანისა.
- V. — იძუათი ანბავი. გრ. ბარათაშვილისა.
- მწერალს რა ეჭირება? პ. ყ.
- VI. — სსუა ჭ სსუა ანბავი. (ისილვე
მეორე ვერსიედ). მოლთაძისა.

რედაქტორისა.

კერესელიძის ტიპოგრაფიაში

№ 398

ბ. კ. კ. კ.

„ცისკრის“ გამოცე-

მისათვის 1861 წელს.

8-5976

„ცისკარი“ მომავლის 1861 წელს გა-
მოვა იმ სახით, რა სახითაც გამოდის ამ
წელს.

სამოგალოება ისე შეეჩვა ჩუქნის სამშო-
ბლოს ენის თურნალოს ვითხვას, ისე კარგით
მოეხსენება ღირსება & მნიშვნელობა, რომ
მომატყუებია იქნება & ყულოგო. ითქმას ის,
რაც რამდენჯერმე თქმულა წინათ გამო-
ცემულს წიგნებში. ახლა მხოლოდ შეკუ-
ძლია დავყმატოთ, რომ მომავლის წელთა-
წილს შეუდგებოთ ზარველს შესავალის ნა-
წილში იმ ძველის წიგნების ბეჭუქასა,

4141

რომელიც იშვიათა მოძრაება სქართველო-
ში ზე რომლისა ვითხს სურვილი ბევრსა
აქუს. ამხანავე ნახეს, სევერელთა მკითხ-
ველთა ზე ვაიწყეს ის მწერლები, რომელ-
ნადა ჩქს ქართველებს მაგვჩინა სსიქა-
დულოდა— მოძვარის წყლიწადს, ყბარვე-
დესნი ჩქსნი ყურნლის თანამშრომელნი:
კნ. გრ. ორბელიანი, კნ. ილი. ორბელიანი,
ბაქარ ქართლელი, ვალხიდიელი, კნ. შაქ-
ერის თევი, დამ ბაქრადე ზე სხუანი. მიიღებენ
ამვე მოწილეობას, რა მოწილეობაც
ზე შრომაც უჩქსეს ამ წყლის ჩქსს ლი-
ტერატურასა. — შირველის იანვრიოვან ახილ-
ვენ მკითხველნი იმ სსიამოვნოსა აზავსა,
რომლისა ვითხს სურვილი ბევრსა აქუს:
ეს აზავი იქნება ნათარგმნი ქალის დრან-
სეს თხსულებითვან, რომელიცა ჩინებულად
აღწერს თვისს შამილისგნით დეტევევებას,
კნ. ილი. ორბელიანის ზე კნ. დ. ჭავჭავა-
ძის სხუობისს. — რედაქცია ყოველის
დრანის მივით ვცდება ამ ყურნლის განმ-
ქენიერებასათჳს ზე წარმოტების მიღემისათჳს,
შხილად თუ სხოვადოვებაც დავეცმარა ამ

საზოგადოდ კეთილს ნაქმესოდ, ყველას მო-
მწერთ ე. ი. შეიხვედით მოძიებით — ვისი
ასივე შვიდი მანეთი ღირსებას, რაც ყნდა
ყოყნადა გავრცელდეს & მოემტოს —

ყმორჩილესად ვიხიოთ ვახსოვრვილი
აქეს მოძიებლის წლის „ტ. სკრებანს“ მ. დე-
ზისა, ადრე გვეცნობონ, რადგანც ყველას მო-
მწერთ მიხედვით ყნდა დაბეჭდოს წიგნები.
წელს შოგა ერთს დააკლდით მარველი &
შეორე ნომერი, რადგანც გვიან მომწერეს
& რედაქციამა აღარ მოამოგებოდა —

რედ. ავ. კერესელიძე.

ს ი ტ ვ შ ა .

თქმული ევლათის სიბოროსა შინა ცაბრულ
ენანისკონაზისა მიერ უამსა იმერეთის სამწესოასა
შესვლისასა; ჩუა. სეცდ. წ-სა.

« გაცდ კაცადან თუხი თუხი უვირთი იუვირთოს. »
(ვალ. გ. ე.) იცუხს წმინდა მოციქული ზაგლე?

ვიცან რა ნება ღვთისა ჰ განხილეთა უმაღლე-
სისსსა მთავრობისა, რათა ვიყო მე მწეემსად მცე-
ლოისა ამის ჰ ჩინებულისა სამწესოასა, ვაწუე
გუგულის წრასეად ღიღთა მათ ჰ შმიძეთა ვალთა
თუხსს, რომელთა ამიერიდენ თანამდებ ვარ ცურთად
წინხნამე წმინდისა ამის ეკკლესიისა. მაშინ შომა-
გოზანდენ სიტყვანი ზაგლე მოციქულისანი, რომ-
ლიითთა იგი ასწავებდა ერასა მისეან ენისკონაოსად
აღმშობილებულსა: « ჩემრ არს ენისკონაოზისა,

რათა ყბრალით იყოს, ფრთხილი, წმიდა, შემკული, სტყუარო მოყვარე, სწავლული » მოვისხენე ავრყოვე სიტყვასა, რომელნი მანვე მოციქულმა მიხსურა ციფეს, მისგან ენისკობაზად კელ-დასმულსა: «ფერ ენისკობისსა ყბრით ყოვალ ვითარცა ღუთისა მონისა; ნყ თავხედ, ნყ გულმწერალი, ნყ მოღვინე, ნყ მოღობლე, ნყ სძაგელისა შემძინებელი, არამედ სტყუარო მოყვარე, ვეოილისა მოყვარე, წმიდა, მართალი ღირს, მოთმინე.» მასთჳან კვალადცა სსეანი მრაკალნი სწავლანი, მცნებანი, მსილებანი ჭ დარიგებანი, რომლითა მაცხოვარი ჩეჭნი მოძღვრებდა თჳსთა მოციქულითა, სოლო შემდეგ მოციქულნი განაღჳებდნენ თჳსთა მადგილეთა—ენკოსთა. არა ვარ, კვალადვე უმეტარ ყოველთათჳს, რომელთა მორწმუნენი ეძიებენ ჭ მოთასოვენ თჳსთა მწყემს მთავართაგან; ჭ ოდესმე წარმოვიდგენ ყოველთა მათ არა მტორგთა სათხოებათა, რომელნი ვერ არს შეამკობდენ მარადის ენაზსსა ჭ მრაკალთა მათ შიომთა, ჭირთა, მოთმინებათა ჭ წინა აღმდგომთა გარეშობებათა, რომელნი ყოველთჳს შეემასვევიან მას, თუ იგი ბეჯათად ჭ ერთგულად ქუეცება თჳსსა მსახურებასა, შეგვრთები სულოთა ჭ გიჳფი: ვითარ

მკვიდრსა მე უღიარებ და უმღერებ ცუდად
ესთოდებისა მძიმის უღელისა!

ქეძმარიცა, მძინო ქრისტიანსა, არა მსუ-
ბუთქ არს ცვირთვი მღუდელთ მთავრობისა, არა
მცვერეთა საინებთა იხსოვს მისგან საღმრთო
წყევრილი? პირველი ზე ავით მიუცილებელი სათ-
ნოოგება, რომელსაც მოიხსოვს მისგან ნაგლე მოცი-
ქმული, არს უბრალოება ანუ უბრალოება: «ჟგერ
არწის გბისობისა» იტყვს იგი, «რათა უბრა-
ლოთ იყოს.» ანუ სხუგან: «ჟგერ არს გბის-
გაობისა უბრალო ყოფილ, ვართცა ღმრისა
მოხდასა.» ცხად არს მისეს. ამის, გინადგან
გბისობისა, რომელი სხუთა სწავებს სწმანდესა,
ზე მოიხსოვს რათა ყოველი უბრალო ზე უბ-
რალოდ ატარებდნ თვისა ცხოვრებისა, თუ პირვე-
ლით უნდა ამოცდეს მათ სასესა კეთილისა ცხოვ-
რებისა, რათა უმხოლოდ სიტყვით, არამედ საქ-
მიითა ზე ყოველითა ცხოვრებითა თვისათა; ვარსა
ადგილ არსა აღსრულება ესე ვითარისა მცნებისა?
ვინაზ არს იგი, რომელი ცხოვრებს სოფლად კაც-
თათა შარის ზე არა სკოდავს? ვინ იწოდება ქვე-
ნსსსსსსს, რომელსა შესძლო უბრალო ყოფილ,
თუ უცლა ერთა მხოლოდ ღლე იყო კაცთა შარის
ქცევა მისი? უმეტეს ამისა, ვითარ შესძლოს

ენასკონისმა დამაჩნეა უბიწოდისა, დამძიმებულმან
ძრავალთა ზირთა მიერ, რომელნი ეძეებენ მსო-
ლოდ თვისა თვისისა. მსოლოდ გრისა ღმერთისა
მადლითა თვისთა მალუმს დაუცვას ენასკონისი
უბიწოდ და უბიწოდ.

მეორედ, ენასკონისსა, სიტყვასმებრ ზაკლე
მოციქულისა, მართებს რათა იყოს ფრანსილ. უა-
გველი კაცა, თვისიერ ენასკონისისა მსოლოდ
გრის თვის თავს უფრანსილდება; გარნა ენასკო-
ნისი ათისსა და ბეჭედილსა. მანდო რა მას ღმერთ-
თმან სიტყვიერი სამწესად, მოთისიერს მისცან,
რათა ვაგველსა წამსა მეკავი და მღუბარუ იყოს,
რათა არცა ერთი უსოვარი, მისდამი მისდობილი
წარწემდეს მისითა ბრალითა, ვინაიდგან გამოივით-
სავს ღმერთი მისცან სულსა თითოეულსა წარწე-
მენდულსა უსოვარისსა. ვა იმ მღუბედოთ-
მათაგანსა, ანუ მღუბედობსა, რომელმან დაუფენე-
ლობითა თვისთა დაუკარგა უფალსა თვისსა რადფე-
ნიძე სულა, გამოასოდელი სისხლითა უფლისათა?
ვითარს ზალსს მისცემს იგი წინაშე სამსხელისა
სამსფერობისა ქრისტესა. გარნა თუ კაცად კაცადსა
ჩვენს შორის უქმის ფრანსილიყოს და განამტ-
კაცოს თავი თვისი კეთილსა გვალსა ზედ; რათ-
დენ უძილეს არს ენასკონისისათვის ვაუფრანსილუ-

დეს თაგსა თვსსა ცაჲ ზ მათელსა სამწესოსა თვსსა?
 ზ თუმიცაღა მათელი ეცადოს, თუმიცა არც ღამე
 მოსიგენოს ზ არც ღღე ზ ყოველი თვისი სწავლა
 ზ ღანე მოასმაროს თვსსა სამწესოსა, შეუძლია
 ბოლოს გულ მოსიგენებით თქვას, რომელ ყოველი
 კარგით განგო ზ კეთილად აღასრულა ვალი თვისი?
 ნეტარ არს მღუღელთ მათგარი იგი, რომელსა მა-
 ლუქს იბოგოს სამდენიმე ღირსნი თანა მწირველნი
 ზ შემწენი, რომელნი მოინდომებენ გულმოდგი-
 ნედ აღასრულონ ვალი თვისი ზ მით შეუმსუბუქონ
 მის უღელი მძიმე? ადვილად აღასრულებს თვსსა
 მათგარუბისა ენასკონისი, ვარუმოცული კეთილთა
 ზ ღირსთა სამღუღელთათა შიგნ, რომელნი ყოველ-
 თვის თანახმად ექმნებიან შრომითა, ჭირთა ზ
 განსაცდელთა მისთა, სოლო რაკდენ უკუშ შესაბ-
 რალუბელ ექმნება იგი მღუღელთ მათგარი, რომ-
 ელი შემწეობისა წილ ნასკეს თვისა შირის
 სამღუღელთა უმეცესსა ჭირსა ზ განსაცდელსა.

გვიდრები, შირს ჭეგე ჩემენ, მცხოვარო!
 მწარე ეს განსაცდელი; ვინოვ თქვენსა სიყვა-
 რეონო მძინო! თანა მწირველნო ჩემნო, არ დამი-
 მძინოთ, არამედ აღმიმსუბუქონ მსხურება ჩემი;
 ფრისილ იყოს კაცად კაცი თქენი სამწესოსა
 ჩემსა თვისსა, რათა არც ერთი სევედური ექნ-

დით მოწმუნეთა შორის, არამედ იქნებოდეთ მათ-
თვს სასიერ სოჯვეითა ჭ საქმითა.

შესამედ, წმინდა მოციქული ჰვლელ, მოით-
ხოვს მღუფელ მათუანსაგან, რათა იყოს არა თუ
შოლოდ უბალო, არამედ შექმულ, ესე იგი
შექმენ ყოველითა საინოებათა ჭ სსიერებთა.

შსსურება ენსკონანსისა მით უმეტეს მხელ
არს, რომელ ყოველნი მოწმუნენი შარადის მის-
გან ელიან მადღერებასა ჭ აღმსენებასა. სულიერსა
არა მალექს მის დჭუარობს გიოარობე თვისი თვსება
ანუ მოქმედება. გიარტა აღმსენებული სათუელი
მალღსა ადგილსა ზედა დიდებული სათობს გა-
რქობა მისსა ჭ სხანს შორიდუენე, ესრეთ არს
ცსოერები კეთილისა ენსკონანსისა, სოლო ცსო-
გრება ჭ ყოფატყეა ულირისა მღუფელთ მათე-
რისა ემსგესება საკვამლესა სსლოს სათუელსა
საროულსა ზედა ატანილსა, რომლიდგან გამომ-
გული კვამლი აბეულეს ჭერსა ჭ სხანს აგრეთვე
შორიდგან. ამისთვს ენსკონანსისა თვთ შარტო ვერც
სცსოერება ჭ ვერც წარწემდება. კეთილი ენს-
კონანსისა აცსოენებს თავისთან შრეგლითა,
სოლო ულირსა წარწემდეს უმრავლესთა. გარსა
რას იტყეს უფალი იესო ქრისტე ცუდითა ჭ მაც-
თუნებელითა კუთათვს! არამელქან დაბრკოლღს

ერთი მკირეთა ამათეანი ჩემდა მომარა მოაწმენ-
ნეთა, უმეობეს არს მისა ზ მოთუიკიდოს წის-
ქვლი ქელსა ზ დაინთქას იგი უფრსკუდისა ზღუ-
სასა (მათ, იმ, ე);» ზ იუ ასრე არს თქმული
ყოველთა კაცთა დამბრკოლერელთათჳს, რადღა
უნდა ვსთქუთა ენსკობოსსა ზედა, რომელი აღ-
მენსებისაწილ დაბრკოლუებს მოაწმენეთა! საძინე-
ლი არს წარმოდგენა ამისა! ამისთჳს მძინო ვითა-
რი კრძალულება ზ მკვადინკობა მაოთებს მღუ-
დელ მთავარსა, რადგენითა საანოებითა ვერ არს
შემკუთ იყოს იგი, ვინადგენ თანამდებ არს
მისცემდეს მკვალითსა დიდთა, მკირეთაჳცა, მდიდარ-
თა ზ ღარიბთა, ერთა ზ მღუდელთა. ცუდი სო-
ფელი ესე ისარესცა ოდეს სედაეს ენსკობოსსა
არა ვეროვან მცხოვრებსა, ვინადგენ ცუდათ
მცხოვრებნი ზარნი თაგა თჳსსა ამართლებენ ში-
სედგელნი ცუდის ყოფქცევისა შისისა; უკეთუ
კეთილნიცა ზ ღირსნი ენსკობოსნი ზოგევერ
ვერ განერებინ ვესლიანსა ენასა ბოროტთა კაცთა-
სა, ვითარ განერების სუსტი ზ უღირსი?..

არა უმიწესოდ ვიტყუ მძინო, ამას ყოველსა,
არა უმიწესოდ ვცდილობ გამოესატო თქუწნ
წინაშე სიმძიე მოძეაღისა ამის მსასურებისა
ხემისა. ვანწრასეა ხეძი მას შინა მდგომარეობს,

რათა აღვადგინო გულისა შინა თქუქსნსა მონაწი-
 ლეობა ზ თანამერძობელობა. ჩემისა მსასურებისა,
 რათა იყოთ თქუქსნსა ყოველნი შემწედ ზ აღმა-
 სუბუქებულად ცვირთვისა ჩემისა საცანი ზ ანუ
 ჭირი ჩემისა მსასურებისა იქნება სულიერი წარ-
 მატება თქუქსნი; ზ უკეთუ თქვენ ყოველნი აღმო-
 ნნდებით მკვდინედ ზ მოძურნედ კეთილსა, ქრის-
 ტიანობრივსა მოქალაქობასა შინა, შამინ ფრად
 აღუ ზ სანუგებო იქნება ჩემთვის მსასურება ჩე-
 ში. დარწმუნებულ ვარ, რომელ თქუქსნ ყოველითა
 ვსურსთ მიიღებდეთ ჩემგან რომელსამე სულიერსა
 სარგებლობასა, სოლო მკვ უძეცეს ყოველსა.
 ვნატობ მქონდეს თქუქსნ შორის რომელიმე
 სულიერი ნაყოფი, ვინა ერთი მხოლოდ არს
 ღონე ამის, — ქრისტიანობრივი სიყვარული; სადაცა
 არა სუღვეს სიყვარული, მუნ არცა ერთი სული-
 ერი ნაყოფი გამოხნდება. ამისთვის მშინო ჩემნო,
 ყოველად სიყვარულნო! შევიძინათ სიყვარული
 ურთიერთობრივი ზ შეუდგეთ ამიერიდგან წრფელსა
 ვსასა უფლისსა. ნაკლუოვებანებათა ჩემთა აღე-
 სებდეს სიყვარული თქუქსნი, ვინაიდგან კაცი ვარ
 ზ ყოველი კაცობრივი არა შორ არს ჩემგან. და-
 რიგებათა ზ მოძღვრებათა ჩემთა მიიღებდეთ გულის
 მიადგინებით ზ სცდილობდეთ აღასრულათ ივანი.

მსილღობანი ზემნი, უკეთუ ჭეშმარიტ იქნებთან,
 თუძვალ მწარე იყინეს, ნუ გულ წერომას აღა-
 დვინებენ ვულოა შ.ნა იქუჭნთა, არამედ სინა-
 ხულსა ჭ აღსარებასა.

სოლო აწ აღვავლანთო მსურველე ვედრება
 ზეცად, რათა მოწყალემან ღმერთმან არა უქმ ჭ
 უნაყოფო გამოახანოს მოძვეალი მსახურება ზემი
 თქუჭნ შორის, არამედ რომელმან მეო მე მწყემს
 მთავრად სოცეუერისა თვისსა სამწყსოდას, მანვე
 სსიერმან მოძვეს ძალი ჭ გონება კეთილად აღ-
 გასრულო ნება მისი ჭ არცა ერთი სული ზემსა
 სამწყსოდას დაუკარგო უფალსა ზემსა, არამედ
 ძალმედვას კადნიერებით წარგხიქუა წინამე უკა-
 ნასკნელოსა ჭ სმინელოსა სამსჯავროსა ქრისტესსა:
 «ჰა მე ჭ ერმანი, რომელნი მოძუნა მე უფალ-
 მან (ეს. 4, 14).»

ზრავი ტარტაროზისა,

ანუ

კუდიანების ღამე.

*ქართული
წიგნი*

(მოსუცის კაცისაგან ნაანბობი 1859-სა წელსა, ერას ღამე,
გაქმნის შემდეგ.)

იყო ზე არა იყორა, ლუთის უკეთესი რაღა
იქნებოდა, იყო ერთი კაცი, ეს კაცი მივიდოდა,
ერთს სოფლის მსლობლად, თავის სოფლისაკენ
მიმავალი, დიდ ოთხსაფათის საღამოსე, ცივს
ქარიანს დროს, მივიდოდა ზე მიეშურებოდა: დრო-
ით მივიდე ჩემს სასლშიო, მაგრამ ღამემ უსწრა,
ამ დროს შევლებმა ღმუილი დაწყეს ცუცის ზირში,
იმ კაცმა თქო. — «თოფი მე არა მაქუს თან,
დამბანა, სძალი, არც სანყალი, ასე უიარალოთ ჩემს
ღღუბი არ მივლიო, არ გიცო, ეს დაემენდილი შე-
ღუბი შემამსვიფინს, რით მოვიგერო ეს შეჩვე-

ნებულები; ისე სიფრთხილეს თავი არ ასკვივია, სჯობია ამ სოფელში შევიდე აქ დავრჩე ამ ლამეს, ჩემ ნათლის მამასთანაო.» ესა სოქუა ზ სოფელში შევიდა. სოფელში ხსა, გოგობიჭებს ჭიაკოკოლა დაეხოთ, ზედ მასილ სოცილით სჯებოდნეს, მითამ კუდიანა აღარ მიუდგებოდა ვინც ჭიაკოკოლაზე ვადასტებოდა. ასე ვასინჯეთა ზოგიერთმა უფროსმა კაცებმა ზ დედაკაცებამც ვადასტომა დაიწყეს.

ამ კაცმა ამათ ეური არ ათხოვა, გაიარა, თავის ნათლიამასთან შევიდა დარბაზში, მარამ ამ დროს ამის ნათლიდედა ბანსე იდგა, დიას ვაფურებული, ვინც ჭიაკოკოლაზე სჯებოდა, ეს აქ სწერებოდა ასნიცხავით.

იმ დროს იმ კაცს, თავის ნათლიამამა შინ არ დასვდა, მისიყდა მოისყდა რომ ვერავინ ვერა ხსა გამოვიდა, ეკირილი შექნა. ანათლიამ, ნათლიდედა: ბიჭებო, ჩემო ნათლულებო, სადასართ? — ეს თქუტნი ხსელი, რომ აიკლონ ვერას ვაიგებთ.»

ეს ემა, ამ კაცის ნათლისდედამ ვაიგო, იცხა ის ემა, მაშინვე გამოტრიალდა, ბანიდგან ქვემოთ ხამოვიდა ზ სანქაროდ ხსელში შევიდა, ამ სიტყვით:

— «ქა! გენაცვალოს შენი ნათლიდედა ნათლია დავითას; უკაცრავათ დავრჩი, ეს რაღაც ჭიაკო-

გოგოლა მოუვონიათ სულოლებს, ზედ სციან ბრი-
ფაები, ასე ჰქონიათ კუდიანი ველარას აგნუდეს
იძით. —

— შენ რა გრვის ნათლიდე. ნათლიამ უკმა-
ყოფილოდ უხსრია.

— ქა! გენაცვალე.

— არა, არა გენაცვალე; უნდა ამდამ კუდიანები
შეიკრან ჭ ბურასბძელზე ველარ წავი-
დნენ.

— არა თქუქნმა მსემ, ეს ტიაკოკოლა კუ-
დიანებს ვერას დაუშობს.

ამ სიტყვამზე, ნათლია როგორღაც ეტყუმი შე-
ვიდა ჭ მასუკან გარდუსსკაფერა.

— მაგას თავი დავანებოთ, ერთი ეს შიოსნარ,
ან ჩემი ნათლიძამა სად არის, ჭ ან ჩემი ნათ-
ლულები?

— ქა, გენაცვალე, დიდი ხანია თავის და არ
ენანა თქუქნს ნათლიძამას, იქ სანასგად გავის-
ტუმრე, თქუქნა ნათლულებიც იმას გავაცანე; ამ-
თენი სნის უნასაკს, იაშუბოდა იმათი ნასგა.

— ოასნაგ იქ წავიდნენ?

— იქ წავიდნენ გენაცვალის ნათლიდედა.

— შენ შარტო დარსი?

— რა მიძავს, ბევრჯელ დავრხოძილუარ შარტო.

ამსეგ უფრო ეძვება შუედა სათლია.

იმ ღამეს კარგი პატევი შაპაყა სათლიდემ სათლიას: ღობილი, ზეთით ფლავი ეპუკეთა ვასძმათ; სუფრასედაც ქაქქსტა, ვახუჯილი შიართი, სასეგრ თუნეი წითელი ღვინო ვეგრდთ მოუდვა ზ სათლიაც კარგათ შუექა იმ ვასძმას. ვასძმის შუქდევ იქვე ცეცხლის შასლობლად ქეშსაგებთ ეამლუვინა სათლიდეს, სათლია დავითამ, რომელშიაც ხაწვა, შაპამ ცანისამოხი არ ვასინდა, ისე წასურა საბანი სათლიდემ უთისა.

— ვენცვალის შუნი სათლიდეთ, ცანისამოხის ვასდა რაგო არ იხუბ?

— შუშარება, რაღა ვავისადო, სეკო აღრიან შინდა წაქიდე შინათკენ, რომ ისეც ვემინება შენ. ესა საქეა ზ თაგსე საბანი წასურა.

ამ საბან წასურულმა სათლია დავითამა თქო, ეს ვედაკაცი ხუმი სათლიდეთ კუდიანსა ვავსე, შუ არ დავიძინებ, ვნასოთ რა იქნებო.

ესა საქეა, საბნიდვან ეამოშინება დაუწყეთ სათლიდეს ზ შკირე ხანს უკან სერინგაც ამოუშუა ცეუოლად.

სათლიდემ ამის სერინება რო ვიავონა, დიას ფრისილად ხანთელი ვაქრო, ცეცხლის შუეუხსალები ნაცარში ხაფლა; კერის შირშიაც რაღაც

ამოთხარა ზ იქედენ პრეტელის ქეთ დასურგით
ლო კოტეზი ამოიღო ზ დარბაზის კუთხისაჲს
წაიღო.

ეს ღამე დიღ ნათელი ღამე იყო ზ ბანიდგან
სახენი სინათლე ანათებდა იმ დარბაზსა.

იქ კუთხისთან იმ დედაკაცმა, გოდროიდან კაცა
გამოიყვანა, რომელსაცა ვადაყუდა წყლა ზ მარტ-
წენის კელით შვირა დატვირა. მარტუჭის კელი-
თაც კოტეზის პირი გაღწადა, სიდიდანაც რაღაც
ამოიღო კელით ზ ფსკურსე მოისო კარგად. ამ-
სთანავე კაცსე გადამწვარი, დარბაზის ბანში
აგარდა ზ გინ იცის საითკენ გადიკარგა.

ამ ახმაყს ამ დედაკაცისას თვალით უყურებდა
იმის ნათლას დავითა ზ ვაოცებული გამოჭეურე-
ბდა სიბნიდგან. ვერ პირველად ფიქრა: შოდი
წამოვდებო, ვკითხამ რასა ზგუბთო. მაგრამ ბო-
ლოსა სთქვა. არა, კიდევ მოვიცდი, ვინსოთ რა
იქნება! ამ ფიქრში, დედაკაცი ბანში აგარდა
კიდევ, ის რომ ბანში აგარდა, ეს წყსე წამოსდა;
პირვერის წერას მოჭევა ზ თან ანთობდა. და-
გვევლოს ღმერთმა ეშმაკო, დავევლოს...
რამდენჯერმე ამ თქმით დაიძვდა ცული, ბო-
ლოს ის კოტეზი მოიღვნა კერასთან, იქ მსლო-
ბლად დადგ ზ შერე სანთელი ანათა.

კოტობში ჩაისვდა: კუბრსავით შედედებული დაინახა შავად ჭ სოქვა: სეჯა რა უნდა იყოს ეს კუბრისავით შედედებული შავი? ეს რო სოქვა კოტობში კელი ჩაეო; ოთხი თითით ის შავი შედედებული ამოიღო სხანავით; დასედგასთანვე დაამანა: კუდიანების კვინცილას რომ იჯეგანს, სწორყო ეს ის უნდა იყოსო. ოჭ, ღმერთო დამოფაჩე ეშმაკებისაგან. ესა სოქვა, ქალძიანის ფესვსზე ჭ შალგარსე გაწმინდა კელი, შარამ მაძინეჲ ცვატვა შექნა, ღამოდა ჭყერში აფრესას, ამ დროს მისს მასლობლად, ერთი ღიდი უოცხი იღო, იმას წამოაყოლო შიძით კელი, უნდაღა იმით მოწმინდა კვინცილა. ამ დროს ის ცოცხი ღაგებში შეუუნდა სათლია დაეითას ჭ მაძინეჲ აოტაჯა ბანში.

სათლია დაეითამ სანა, მალლა ჭყერში მიფრინავს კავკასის ბურისანძლის მსრსაკენ, ასე სწრაფად; ვერა ფრინველი ისე სწრაფად ვერ გაფრინდებო. რადენამე შოა რთ ვადაფრინდა, ცფილისს ქლაქსე ვადმოვიდა, სადაც ევრეოსზე ვიაკოკოლასე სეგბოდნენ სალსნა ჭ მესოგურენი თოდს იხროდნენ მალლა ჭყერში: კუდიანებს ცეჯას მოვასეგდრებოთო, შარამ შეწყენებულიებს, რა მოსედებოდათ?

სათლია დაეითა ქ. ცფილისს რომ ვასცილდა,

ეს მაღალი ჭაერი ხასა მოკულო იყო, საქართველოს კუდიანებით, კაცით ჭ დედაკაცით: შოგი ძალღსე იფდა, შოგი ღორსე, შოგი კაცასე, შოგი მამალს ქაამსე, შოგი მოკაკუღს ფარსე ჭ სსუა ჭ სსუეს რაღაც სასაჯიღობსედა ასსენს, თავთავისად ეფელანი.

ესენი სულ დარსმული წყობით მივიღოდნენ, როშელთაცა უფროსები, ერთი მეღასე იფდა, მეორე ცურასე, მესამე მეკულსე, მეოთხე დათვსე, მესუთე გარეულ თსასე ჭ მექმსე აფთარსე. ვინც მქმსნეა იჯოდა ჭ სასის მეცეველობას გაუწმსრეკდა, ამ უფროსებს სასე, როგორღაც თავის ნადირებს უეფანდით ჭ სასითივც ეგრესე. თუქცა ეს უფროსები, შარათ ერთა ერთმანერთათან, დიას მეგობრულათ იყენს, შარამ დიდთ ეფავრებოდით ერთი ერთმანერთი ჭ ერთმანერთის სიმკუღვიღსა გულში იკლავდნენ დიღის მოთმინებით.

ეს ამიერი კუდიანები მივიდნენ ჭ ბურთხანძმულსე ჩამოსდნენ; ვისაც სულიერი საჯღომები ჭეკანდათ დაბეს ჭ ვისაც უძრავი, გელში ეჭირათ.

ეს დავითა ხალხში ეყერია. რაუდენი დედაკაცი ჭ კაცი ხასა მცნობი ჭ ნათესავი, შარამ არავინ სმას არ სცემდნენ ერთმანერთს. ამ დავითას სიარულში, თავისა ნათლიდედა მესგდა, დანსვასთარე

ცალკე გაიყვანა ზ ვაჟივრემულმა უისნა.

— შე მეს დასაწყით, რაცინდა შენ აქ?

— ღმერთმა ნუ იცის შენი თაგი ზ ცანი, შე შეხვეწებულო, შე სულ გიყურებდი, ის კვინციო ლა მეს უნებურად მოვისვი ზ უცნ გამოვიდეც მსწრად.

— მოთხარი; გინდა ჩუწნს სასოცადობაში გერიო ზ ჩუწნი ამხანაგი შექნა?

— ჯერ პიამბე რა არის თქუწნი სასოცადობა ზ ან რა სარგებლობა შეუძლიან?

— ჩუწნი გელობა არის: სინლუცი, სიცრუე, ცბიერობა, მოცუყება, ბოროცება ზ ფარულად გსცდილობთ სსეებსაც ეს ვსწელობთ, რომ გეთილი აღარსად იღარ აფას, გარეკნილობის შეცი.

— შე ღუთის ზირისაგან წყეულთ: ის არა სჯობია კეთილი იფოს ყველგან?

— რას ამბობ შე გამოძტერებულო დაგიითვე, სინლუციო, სიცრუიო, ცბიერობათ ზ გარეკნილობათ ყოველთჳს სისარულში ზ დღესსწაულშია ცაცი ზ ფულაც გამოუღუილო აქეს, მარა კეთილი უძრავს მოსუკებელსა გვს, რომლისაგანცა არაფრისთანა ნაყოფი არა იქნებარა იმისაგან.

— აჰ! შეხვეწებულო! — შე გულს ჯაჯობეში ჩაგაგდებენ.

— არა, ვინც ხუჭს დასში არიან, იმათ არ ხაგდებენ, იმათ სსეისა ჭ სსეის შესაქცევით შესაქცევენ საიქიოს. ემ რომ ვაგიგონია, ვინც ხუჭს დასში არ არიან, იმათ ხაჭუროან უაფოსეთის ცეცსლში.

ეს რომ სთქუა, ამ ღროს ერთი სპინელი გრგვინვა მოისმა; დაეითამ ჭკიანსა—ეს რა ეშიანობა იყოკო?

დედაცუმა მიუგო. — აკერ იმ დიდს ჯურღმულს სედავ? იქიდგან არის ეს სშიანობა; მკორე მოიჯადე, შესის თვალით ნახავ რაც იქნებაო; ეს სთქუა ჭ სსქაროდ სალსში ვაერია. ამასთან მკორე უძლიერესი გრგვინვა ამოვიდა იმ ჯურღმულიდამ, შესამეც თან დაჭევა ჭ ამასთანავე რაღამაც ლურჯმა სინათლემ ამოახათა ღილის ფერმა.

ამასეღ ვინც იქ იფენენ, ყველას თვალი იქითკენ დაჩნათ ვაოცებულუებს, საიდენაც ის ძლიერი გრგვინვა ამოდიოდა ჭ ლურჯის ფერი სინათლე.

მაგეთნი ხანი აღარა გამოვიდარა, რამდენიმე ეშმაკების დასნი ამოვიდნენ იმ ჯურღმულიდგან, საარავე დიდრონი ქვაბები ამოოცანეს ვარს შემოსვეულით: შოგი თქროსი ჭ შოგი ვერცსლისა; მოიოცანეს ჭ ერას ვარას წინ ვამქერეს ერთი ერთამანერათნე ცოცა მოძიარებით. ის ლურჯის

ფერი სინათლე იმ დიდრონის ქებაებიდან 'ამო-
ლოდა, რომელიცა იმათი ძალაღი ალი უმაღლეს-
სად ჰყარსა წვდებოდა ჭ იმის ვარსებში მიდამო
არე, სრულიად ლურჯის ფერად ლანღანებდა.

მე იმ გამაგვრებულთ ჭ დიდრონ კუდიანე-
ბის სასეს ჭ ცნადობის არს ალესწერ ეშ-
მაკებისას, ამისთვის რომ ეველოს ენასება, ის უმს-
გავსა დასაცული ეშმაკები ჭ ნასპირსავით შაკნი,
მაშ სადამე იმათი თვალცნადობა იქით გადავლოთ
ღ სსეს ვიცუოდეთ.

ამ დასიდან რამდენიმე ეშმაკები გამოვიდნენ,
ამ საქართველოს კუდიანებში შემოვიდნენ ჭ თა-
ვისი აღრინდელი მცნობები სასეს ეველანი საამო-
ვნით. მცირეს სასს უკან ამ დავითის ნათლიდე-
დამ ერთი ეშმაკი მოიყვანა დავითასთან ამ სი-
ცვით.

— ჩემო მწერლობელო, ეფოფოსეთას კვლამ-
წიფის ცარცაროსის, მსარეულთ უსუკისო წან-
დარ! ეს ვასლგო ჩემი შვლების მომნათლივი
დავითა, ამასა სურს ჩუქსს დასში ვარევა: მაგრამ
ეშინიან წაფწყმდებო ჭ ეფოფოსეთში ჩამედე-
ბენო.

ამ სიცუცისე დავითამ თვალი ვაუშართა მსა-
რეულთ უსუკისს წანდარს, მეცად ვსიწლი, მარამ

შოთმუნებს მისცა.

ზანდარმა სიამოვნით შემოსედა დავითას ზ მას-
უკან ბოხის სმით უისრა.

— არა დავითავე, ნუ გეშინიან, შენ მართალს
კაცსა ეგვსარ, შენ კარგს წაღკოცში შევეყვანით
ზ შენი შესაქცევი ის იქნება, თლონდ ჩუქნს
დასში გაურიეთ. დავითამ თავი დაუკრა, მარამ
კმა არ გასცა. ნატოხსნს უკან, რამდენიმე
ქმსკეები მოკიდნენ ამითონ, ერთი ერთ-
მანკროსეგდ სმარლები ზ ზანდარს ჰკითხნს.

— მზარეულთ უსუცესო ზანდარ, ეს დედაკაცი
ზ ან ეს კაცი ვინ არიან?

— ეს დედაკაცი ჩუმი კარგი მტნობია, რო-
შელსაცა ეს ნატოხსანი კაცი მოუბირებია ზ ჩუქნს
კერძი შექნოლა.

იმათ ერთი ნარით დიდი მადლობა უთსარეს ამ
დედაკაცს ზ მასუკან ზანდარს სსსოვეს. — ჩუქნსც
გაგვაცანი ამ ნატოხსანს დედაკაცსათ.

ზანდარს დედაკაცისკენ. — ეს ცხლავთ ვო-
ფოასეთის მსაჯულების თავი ვაება, ეს ცხლავთ
ვოფოასეთის კარების მკველების თავი ჩაბუავე,
ეს უსლავთ ვოფოასეთის წესის დამცველი მე-
რალია, ეს ცხლავთ მესუტრე თავი ნარია, ეს
ცხლავთ ვოფოასეთის სკრავების დამკურელების

თავი სრულდება, ეს ეხლავე ჩუქნი სას.სადარი ფსოტია, ეს ეხლავე სალოთ უსუცესი კრფთია, ეს ეხლავე მგალობელთ თავი ცუსია. რაღა ეფიგონქლო ეფიგონი თავთავისად უაჯნა ჭ დედაკაცი დიდი კმაყოფილი ღაწა იმათის ცაცხობით. ბოლოს დედაკაცმა ჭკითსა წ.ს.დარს.

—ის დიდრონი ანთებული ქვაბები რო ამოიტანეთ, იმისი ალი არა ეწვამს თქუქნი?

წანდარმა მიუყო.

—რადესეც ჩუქნი იმის ალში ვიმყოფებით, მაშინ სრულს ეხსენებომაში გართ სოღმე. ის ალი მხოლოდ იმათ სულსა სჯანჯავს სიკუდილის შემდეგ, რომელიც ჩუქნი მხარე არ შეიქნება.

ამ სიტყვებზე დედაკაცმა უისრა დაგითას.

—ცესძის დაგითავ?—დაგითამ კიდევ თავი დაუკრა, მაგრამ თავის გულში იფიქრა: თურმე ეს სავადები ჩუქნი წ'ფელი საღსი, ამ ექმაკებისაგან, ასე მოცუეებსულნი ეოფილან. საიქიოთღვან სომ არაგინ არ მოხული, სწორეთ ანბავი ვეუადეთ რამე. მხოლოდ ეს ვიცით, რომ ტყემალთა საწმუნობა ქრისტიანობისა დავგარწმუნებს: ცუდის საქმით საქიოს წაწმუნებით. სწორეთ ვიცევი ამ უკანასკნელზე მტაცე ვარ ჭ ნამდვლითაცა შეყრა. ეს შემენებულუბივი

თუ რძე ასე გავაყენებენ. თავის გულში ღაფთაძ
რომ ეს დასრულა, იმ ვურღმულიდგან კვლად
გრეგენგის სმა ამოვიდა პირველსე უფრო სსსა-
რელა; ამ სსსარელს სმ.სედ, რაც ეშმაკნი იფე-
ნენ, სულ იმ გორს აქეთ აქით გვერდებზედ და-
უდგენენ ქვეით დაბლა, თაფთაგისედ დაწყობილზა
დასდას. რომ ასე ვაიზაონენ, მეორე გრეგენგა-
მაც დაიგრილა იმ ვურღმულიდგან ჭ მტორეს
სან უკან შესამემატ. ამასთან ერთი ეშმაკთ დასი
ამოვიდა, რომელთა თუთოვეულია ფოველს ეშმაკს
თუთო თქონსი ჭ ვერცხლის ქვარები, ცაფები ჭ
ღ სსუ, ჭ სსუ, სსუძლის მოსასარძეთი ეჭირათ,
ერთი ერთმანერთის მომდევნა; იმათ მიეგება მსა-
რულთ უსუჯები წანდარა, წაიფენა ჭ ერთს ქე-
დის ძირში დაყენა მწკრივით. ამასთანვე სსუ
ერთი დიდი დასი ამოვიდა მათ უკან, რომელთაც
თქონსი ჭ ვერცხლის თუთო ყუთი ეჭირათ და-
კეცილი. იმა წინ მიეგება სსსსანდარი ფსოტა,
მიიფენა ჭ ეს ყუთები, სულ ერთიან განათლებულს
გორას წინ დაწყობნა. შესამე ეშმაკთ დასა ია-
ცხოველის მოქნილი ცეფები სსუ ჭ სსუ ვე-
რად შეკერილი შაკი ცნსსამოსები ამოცანეს,
საკვირველი ძწრფის თულქით შეკობილა;
ასეთის თულქით, რომ არვის არ უნახამ იმასანა.

მზრფასი თელები ზ არც ქაიყანაზედ იქნება ოღე-
 სმე. რომელთაცა ამათ მიეცება საღაროთ უსუტყსი
 კრეფია, მაიყვანა სწილესმის ეუთების უკან გაამ-
 წკრია. შესამე ეშმაკთ დასთა დიდროანი რკინის
 კლიტყები ზ დიდროანი რკინის ვასაღესები ამოი-
 ტანეს, ამაა წინ მიეცება ვაფოსეთის
 კარეების მცველის თავი წაბუქე; მაიყვანა ზ
 გორს უკან გაამწკრია. ამათ მოჭყვა მყოთმე
 ეშმაკთ დასი, რომელთაცა დიდრონი შავი ბუცნი
 ზ დიდრონი შავი მთარასები კელში ეჭირათ,
 ამათ მიეცება ვაფოსეთის წესის დამცველი მე-
 რალთა; მაიყვანა ზ ესენსე კართა მცველების
 უკან დაყენა. კვლავ ამათ მოჭყვა, მესუთე ეშ-
 მაკთა დასი, შათ კელში ეჭირათ დიდრონი და-
 გეცილი შავი ტყეები, ამათი ფოჩი იყო, სკურ-
 ველი ბრწყინვალე დიდი აღმასებისა; ასეთი აღმა-
 სებისა, რომ იმათ გამოკართომილს ბრწყინვალეობას
 აღამიანი თვალს ვერ გაუმართავდა რივიანათ,
 რომელთაცა ამ დასს მიეცება მესუფრეთ თავი
 შარია, ამოიყვანა ზ წესის დამცველების უკან
 დაყენა. მტორეს სანს უკან, ერთი რალაც საშან-
 ლი ღრიალი, მასილი, ევირალი ზ უცნაური სმი-
 ნობა ამოვიდა ყურღმუღიდვან, ამ სმასთანავე
 ერთა ეშმაკის დასი ამოვიდა ვუნდუნდებით

დაწყობილნი, თუთა ვშმაკს დიდრონი ზ მურყა-
სას იუჯალ მარგალიტით მოჭედლი სკრაფები
მოფეუდათ ზარსე, სსუა ზ სსუა უცნაური სსასა
ზ უკრადსენ სასარგელსა რაღაც სმასა, რომელთა-
ცა ამათ მოსდევდა სსუა ერთი დასი ზ დაღრე-
ნილის ზარებიდგან ჭევირადსენ რაღასაც სმების
სამიძარსა. ამ ობს დასს მიეცინენ სრუტუნა ზ
ტუსია, წაიფეანეს ზ ერთს დიდს ძალას ბორცუ-
სკად დაყენეს, საიდგანაც გამოსდებოდა, იმ მო-
სკრავეთა ზ იმ შეკლბებულთაგან, წარ ასლომილი
სმები უსასარულესი! მტირეს სსს უკან, ერთი
მტარედი დასი ამოვიდა იმ ჯურღმულიდგანეც,
რომელთაცა თუთოყულად გელში ეჭირათ დიდრონი
საწერლები ზ კალმები იაყუნდისა; იმათ მიეცება
მსაჯულების თაფი გეება, მოიფანა ზ განათლუ-
ბულს გორას აქეთ იქით ეფერებწეს დაყენა ეს
დასი. ამის შემდეგ მიეყენა სსანი ალარ გამოსუ-
ლარა, თორმეტმა ვშმაკმა ერთი დიდი სეარძელი
სკამი ამოიტანეს, სრულიად მურყასის თვლებითა
შემსადებული, მოიტანეს ზ იმ განათლებულს
გორას თაფსე დადეს, რომელმაც სრულიად
ბჭევირალი დაწყო სსუა ზ სსუა ფერად. ამასთან
ოც ზ ოსსნი ვშმაკნი ამოვიდნენ სსსამი ერთად
ზ მოწიყებთა მოდიოდენ. ამათ უკან მოსდევდა

მოპირებით ერთი კუნძისგით შავი საზარელი რა-
 ლაც ცხოველი: თავი ჭქონდა დიდი, ეურები სა-
 სედრისა, შავი დიდროან თვალები გაქცეულა სა-
 შიშიად, სასე ჭქონდა შეტად განაური ჭ დამრ-
 გვალბებული, ცხვირი გაქცეულა ჯილსავით გაღღ-
 რნილი, ცუხები მსხვილი პიროშანი ჭ გრძელი
 კბილები გარეთ გამოეყარა დაღრწნილი.

ამ ცხოველს ექნებოდა ექვსი ადლი საშალეუ,
 ეელქა ჭქონდა თავის შესუფარი ჭ ბაწხალეუნი
 თათო მტკაველი; ფეხები თავის ცოცხებს მიეგვა-
 ნებოდა, რომელიც წყნარის ნაბიჯით მოდიოდა,
 აქეთ იქით ისეაფებოდა თვალების ბრიალით.

ცანსეც ესა ამ ცხოველს, შავი ცუხის ცო-
 ლომა, საკურველი მეირუასის თვლებით შეკუ-
 ბილი: ანგარების გონების მომცაცებელი ჭ ტკეუის
 გადაპრეგელი.

ეს ცხოველი წინ წამოდგარა რო დინასეს,
 ყველანი იქვე დეცნეს ჭ მისწოლით თავიანი სუცეს;
 ისიც შედგა ჭ თვალები გარდამანათა ამ შუერი-
 ლობას.

ღუთის უსიამოვნოს ამ ანბუს სტურეცა დავი-
 თა: სან საკურველებით, სან მწუხარე ჭ სან დი-
 დის შიშლით. ამ დროს ერთი მშენიერი თეთრ
 ბრწეინგალე ცანიამოსიანი ემაწული კაცი მოვიდა

დავითასთან ჭაღერსით უთხრა.

— დავითას გავიმარჯვოს. დავითავ! რას ვამ-
ტყუებულისარ? — გონებასეჲდ მოდი მართალთ დავი-
თავ. ეგენი სულ მოხეცნება არის შავ წვეულე-
ბისაგან.

დავითამ მოსედა, მეტად მოიწონა ეს მშუჭნი-
ერი ემაწული კაცო ჭ ვაკვრებით უთხრა.

— ოჰ! ნაცოიხსანთ ემაწულთ კაცო! ეს რა
ანბანია! რასა ვსედავ მაქნება!

— დავითავ, მამევე, შე ვახეცნებ ამათ ვშმა-
კუის საქმეებს.

— ამ წვეულს ვშმაკებს სად დავესწავით,
რომ ამთენს შეყრილობაში დავიაროთ?

— ნუ ვეშინიან, შენ მე მამევე, ვსენი ჩუჭნ
ვერ დავინახე, ასე ვავივლით.

— მითხარ, თქუჭნ ვინა ბმანდებით?

— ლანარაკის დრო არ არის, მამევე ჩქარა.

ამ სიტყვასთან, ეელი დაუჭირა დავითას ჭ
სწრაფად წაიყვანა. ასე ვატარ ვამოატარა ამთენს
ვშმაკებში, რომ არაკის არ დაუნახამს ჭ არტარა
ვის შესჯახებთან. მიიყვანა სადაც დიდი საგარძელი
იდე, იმაში შევიდნენ ჭ შავ დასდნენ თავისუფ-
ლად, საიდვანც ვეკლას სედედნენ თვალუბი ჭ ეო-
ველი იმათი ლანარაკი ყურით ესმოდათ.

— ეს საგარძელო, იმ სასიზღარ ტსოველის
საფდომა, რომლის წინაშე დამსობილ არიან
დედამიწასე ეველანი. დავითას უთხრა იმ ემაწულ-
მა კაცმა.

— ნ.ჯ. ვინ უნდა იყოს ეს სასიზღარი ვილატ?
დავითამ ჰკითხა.

— ფოფოსეთის უფროსი ზე ფოველით ემაკე-
ბის ბმარებელია, რომელსაცა ჰქვიათ ტარტაროზი?
ამ ანბაეში იმ მოსაკრავეთა ზე მგალობელითა
გაწევიტეს კმა, ზე ეს ურბობაც ადგენს ზენე,
რომელთაცა განკრძალულებით დაწეეს ჰგრმაც
ამ სასიზღარს ტსოველსა.

— მუჯღობა თქვენთანა. გრვენივის კმასედ
გარდმობანა ტარტაროზმა საქარველოს კუდი-
ანებს. ამათაც მოწიწებით თევენისცეს დაბლა.

— დღეს სწორეთ წელიწადი შესრლუდა, აღარ
მინახვისართ, ამა წამოდექით ზე ვინც უფროსები
იყვნეთ, ანგარიში მომეტით, ვის რადენი ჰევი-
მინათ ჩემთვის, რომ საიქიას დიდი ფილდო
მოგეცეთ ჩემენით ზე აუარებელის სიმ-
დიდრით ავამსოთ. ამ სიტყვასთან იმ თქიოს
ეუთებიდვან წამოყარეს ემაკებმა აუარებელი
თქიო ზე გერცხლი; ვასამტერებელი თქალმარ-
გალიტები, რომ არცაგის უნახამს ზე არც იქნება

რდესმე ქექუნანსედ.

— ვინც მე კარგათ შემსასურება, ტარტაროზმა თქო, ასი ათასი გამოუღუეველი დიდრონი მადნები მაქვს, ამისათან სიმდიდრე საიქიოს აბა ვინც ჩემი ერთგული იქნებით ზე როდესაც საიქიოს მოსვალთ, დიდრონს ქალაქებს განეცემთ ზე ყოვლის სიმდიდრით აგამსებთ. ასლთ წამოდექით ზე ქველამ თაფთაგისი მითხარით, ვინ როგორ ანგარიშს მომცემს? — ამისთან მივიდა ზე სეფარძელსე დაჟდა.

შელასე რომ იფდა, ის წადგა; დამსობით თაფთანისცა ზე მსუგან მოასსენა.

— გავლილს წელიწადებისა სომ მოვესსენებათ რა ერთი მეავს შეძინებული?

— დას, ვიცო, ჩემო გონიერო ზე ქეებუდანო შელიაგ, აბა ასლთ წრევეანდელისა მიანბე, რა ერთი შეიძინე? —

წელსაც შევიძინე ათას შუასი.

ამ სიტყვასეგ კიხალამ გასქდა სისარულით ტარტაროზი.

— ქეებუდანო შელიაგ დიდად, დიდად გამდლობ, — გამდლობ ქეებუდანო!

მულიამ თაგის ანგარიში, რომ გაათავა, ტურასე მუდამი წადგა ზე ეგრეთისავე ძაწოლით

მოასსენა.

— მეც, შევიძინე, ჩემს სამო.

— ოჰ, ემადლობ ცურუვო, მარამ ჩემი მე-
ლიასთანა არ თქნია არაუბნ.

მესამეთ წაღვა მეელსე მედომი ჰ მოასსენა.

— ბატონო ჩემო გელმწუფე! გერგო არ
დამითულია, მეც შევიძინე ლამაზი ქალები თქუქნი
სასიამოვნო.

— ემადლობ, ემადლობ ჩემო მეგლიავე, მარ-
თლა რა კარგი რაძა სარ.

ასლა ცასსე რო ივდა ის წაღვა.

— მე შევიძინე, შვი ბრივეი გუცი.

— ევ სულ აოფერია ცასუნაე.

მასუკან წაღვა აფარაი.

— მეც შევიძინე, ცხრა თვესედი გუცი.

— ევეც ფუტი საქმეა აფორაე. ამ ამბავში,
მსაფუჯლოს თაე უკან ივდა ჰ საას სწერდა, ვის
რავდენი შეეძინა.

ბოლოს წაღვა დათესე მედომი ჰ დალონე-
ბით მოასსენა.

— მე ვერავინ შევიძინე ცარტაროსო.

ცარტაროსმა თვალემა ეადმოუბრიალა მრისსა-
ნებთ ჰ ჰკიასა. — რატომ დათუნაე?

— ეველანი ამას შეკუბნებთან, შენ ღრიალის

მე უწილის მეტი არა სარო, ამისთვის არაფერ არ
მეხდობა, არაფერძი.

ცარტაოზი აღმუღით აქნათ; ცარტაოზებულ-
მა შეგონიე ემძაგებს დაუძანა, მაიქნა მ ტემა
დაუწიეს საცოდავს დათენას, რომ იმისი ღრიალით
ის მთები ამისო.

ამ ანგარიშებს, რომ მოიხსენს, ცარტაოზმა
ბქანა.

— თქვენ ექები იმისთვის ამოგარჩიეთ უფრო-
სებათ რომ ევადნეთ ზევრის შეძინებას, იორუმ
თუ ამს იქით ასე არ იქით, ჩემს რისხვას მი-
იღწით თქვენ უფროსები, ამას იქით ეფერასილ-
დით, აღარ ემაჯეროთ.

კიდევ მეუღსე შეგდომი წაღვა მ დწესარე
ბით მოახსენა.

— ჩემო ბუტონო, ჩემო კელმწიფე! რად
სწესართ მაგასედე, დის ზევრნი ეასლაქან საქარ-
თე ეუოს სალსნი ეგაკაცნი მ კაცნი ხუწნი გე-
რძსო.

— მერე აქ არიან ისინი სული?

— დიას, შენი ტირიძე აქ ეახლეთან.

ცარტაოზმა თუალო გარდაეულო შეყოლიობას,
ქლისას მ კაცისას, რომელსეცა დიდად იამა მ
დამღიმი შექნა შეგონის პირით. მერე ჰკითხა.

— ეს დიას კარგი; მაჰამ მონასტრებში ჰ უღ-
ბნობენ. ბერები რო არიან, ისინი ვერ მოიბირე?

— ბერები ჰ მოლოზნებიც სულ ავრიე; ვერ
ერთმანერთში, დიდი უთანსობება ჰ შფოთები ხა-
მოუედე, ასლა იმსა ვსკდილობ, რომ ჩუქსნი
გერძნი შეიქნენ ჰ აქ გასლო თქუქს წინარე
ეველანი. საქართველოს საქმე ასლა ისეა: როცო-
რიც ბერით იმისთანა ერთ, ასლა ეველას შევი-
ძლებთ საქართველოში, როგორც ვვინდა ისე ცუ-
ტაროხო!

— დიდაც ეძლეობ ქვეყანაო შელიავ, ეცა-
დე თუ საიქიას ბენი თაგის ბედნიერება ვინდა,
მც'დე.

შელოამ დაბლა თაყანასცა ჰ თაგის ამხანაგებო
ში ხადა შეაში.

ამ შელთას ამხანაგებს დღათი შექურდათ შელო-
ასკან ეს ანაგი; იმეე შეთქუქს შელოასე; უთუ-
თთ თაგის ადგილიდგან ვაძმოეცდოთ ჰ წაყან-
დინოთ, თორეე ყოველი ჩუქსნი ვსა მავან დავეო-
სმ, ცარცაროხოთანო.

ამის შემდეგ ეველა დალოცა ცარცაროხოში
ჰ მასუკან ნება მისცა, თაგოავის სასლუებში წა-
სულ იევენს სულ ერთიან.

მცირე ხანს უკან აღარავინ აღარ იყო საქარ-

თველოს კუდიანები ბურთა საბძელზე. თაუთავის
გზაზე გადვანტყენ ეველანა.

ამ კუდიანების წასვლასთანვე, უკრაინისმა ზ
სხვა ეშმაკებმა, შექნეს უვრეული კასკასი ზ სი-
ცილი ზ თან ანბოზდენ.

ადგილეთ თვალი საქაოველოს კუდიანებო,
ვინც თქვენგანი მოკვებო, ასეის ვრეოსციოის
გურულმულში ხეყდებო, რომ მართლა საძან-
ლებამა! მოცუკვდით, რა გვენახულებო, თუ სა-
ქაოთველოს კუდიანები არ ივენენ, ხექსნ ვა-
ვრისეთს ბერი დაკვდებო; ვამრეღდით საქაო-
თველოს კუდიანებო, ვამრეღდით!

ასე ანბოზდენ ზ ასე იმანდენ ბურთასბძელზე
ეშმაკები სიცილით.

ამ ანბოკ თვალით სჭურეცა დავითა ზ ყუ-
რით ვხმობა ყოველი, მასუკან იმ მშენსიერმა
ეშაწვლმა კაცმა წაიყანა გავა მოძიარებთ ზ
გრანს გორის ძირში დახო ამ სიცივთ.

—დავითავ, აქ ამ ადგილს მოიტადე, რას ხა-
სავ შენს თვალით?

ამ სიცივასთან ვასწია ზ იმ გორს იქით ვა-
დავიდა; შტორეს ხანს უკან დავითამ შესდა რომ
ამ გორის თვსე რაღაც სათელი ვხნდა, რომელ-
მაც თვთ ის ეშაწვლი კაცი იფვა მრისხანედ ზ

ცუცსლის მთრასი მარჯვენეს კელში ეჭირა მო-
ღურებული ეშმაკებისაგან.

ეს რომ ეშმაკებმა დაინახეს, შიშის ზარმა
აიჯანა ყველანი, თავის ჯარჯაროში ფეს ქვეშ
გაიჯანეს ჭ საშინელის ღრიალით ჩაქვიფდნენ თა-
ვის ჯურღმულში: ასე სწაფათ, რომ რაც ამო-
ჯანილი ჭქონდათ, სულ იქ დარჩათ.

ამისი მხანგელი დაეითა შიფიდა, დედამწამდინ
თაყვანისცა ჭ ასლა მისვდა ვინც. ბმანდებოდა ის
ეშაწული კაცო.

ეშაწულმა კაცმა შე ასწა დაეითა ამ სიჯეჯთა.

— მართლთა დაეითავე, წამოდი აქ, ქვემოთ
დაესხდით ჭ მცირედ ვისაუბროთ.

ამსობაში ზეცა ეანათლდა, ქვეყანას გადმოა-
ფინა მცირე საამო დილის სინათლე, რომელნიცა
გორიდგან ძარს ჩამოდგნენ ჭ ქვე დასხდნენ დე-
დამწაწე.

— დაეითავე, სომ ნაყე, რიგორ ყოფილხართ
მოცულებული მაგ ეშმაკებისაგან? —

რასაკვრეგლია, ყველა ვნასე, მაჰამ ასლა ამას
ვეფედრები, რაც ვკითხოთ არ ვაწეინოთ? —

— არა, არ მეწეინება, თქვ დაეითავე.

— ადამიანებსე რად ამლევთ ავდენს უფლებას
რომ ავდენს ცუდს ვეაქნებინებენ ეშმაკები?

— ღმკრის მოუვია თქუშნოვს გონებ, ვინც გონიერად მოიქცევა, იმას ეშმაკები ვერ მიუდგება ჯ ვინც უგუნურად, იმსკი შეიანუოზს. ასეა ხათქვაში: წარველი არის გონიერებო, მეორე სენიდიხიო ჯ მესამე ჭეშმარიტებო. ვინც ესენი აქუს, იმას არ მიუდგენარა ეშმაკებისა არაფერი. ესეები სომ გითხარი, ასლა თქუშნი ივერიის ანბავი შიამბე რა ანბავია? რაც იმ შელასე მეფდომია უანბო ცარტაოზისა, მართალია თუ ცვეული?

— ოჰ! რალა მოცასისნო ხუშნი ივერიის ანბავი! მოკლეთ ვიტყვ: ივერიაში ცრიალებს შეიდი შამაკვდინებელი ცოდვა, თავის საშინელის შტოებითა! გაქუსთ ჯ ეშმაკუსთ ერთმანერთი ვარფვნილებას ჯ ქვეყნა ველარ იტკვს იმათ დაუნდობლობას. აი ეს ვასლეთ ეს ანბავი ივერიისა.

— ოჰ! სოდომეომორი? შამ წავალ, ღვთის ბმანებით ცვესლს ვაწვიმებ ჯ მთელს ივერიას აღვსწაბზ შირიანათ.

— არა შენი ტირიშე ნუ ინებებ, თუშცა ბევრნი არ არიან როგორცა ვსთქვ იმისთანანი, მარამ შიგა ჯ შიე მართალნი ჯ კეთილნოც ურევან.

— მაღლობა შესწირეთ უფალსა, რომ იმის როსსეისაგან გამოისსენით. მიუეო ნასესად ღავითას, მაგრამ აბა ასლა წამოვდგეთ; ავერ ეშმაკების

სიმიდრესთან მივიდეთ, განსწავლოთ როგორი სიმიდრეა?

მივიდნენ, სასეს, ასეთი სიმიდრე იყო, რომ ანგარსა ცნობას მიუღებდა, არც ვაცონილა ჭ არც, ოქნება ოდესმე ქვეყანაზედ.

კარგა რა განსწავლეს, მასუკან იმ გამაწვლმა უთხრა დაგიიას.

— კარგად გამცნევი, არაფრად არ მიგანსია ეს სიმიდრე: ნეტავი შენ დაგიიავ! სასუფეველი მიველის უთაა. ამა ასლა ნახავ რაც არის ეს სიმიდრე. ეს რა სიქუა ერთი ღრუბელი წამოვიდა — თან წუძა მოჭევი ჭ ის სიმიდრე საუღიად დანაცრდა.

დავითამ გაიკურვა ჭ კიასვა დაეწყო?

იმან მიუეო.

— ეს არის ვაჟი, ვაჟისთვის ცეცხლის ნაცარი, იმათ კუბრის წყაროებში ასეულილი; იმ გამაგებების კელით ვაკეიებული სსუა ჭ სსუა ვეგართი: სოვი ვერცხლა, სოვი ოქნათ ჭ სოვი სსუა ჭ სსუა მურვას თვლყათ. გამაგებს შეუძლიანთა ყოველი საქმე ცსადგ მოახეყნონ, მაგრამ როდესაც დამოკიდებასე მივარღება, ის ამათი მოხვეუნებული საქმე სულ ჩაიძლება ჭ ამოდ ვაივლის; აი ესლა, როგორც თუთ თუკლითა შენითა ნახევი,

წელს ეს ნაკარი რა იყო ჭ ასლა რა არის? ვოველი
ოქრო, ვერცხლი ჭ ვოველი განძის სულ აღმართის
ნისათვის არის ბოქბუელი ღვთისგან, იმათ სსია-
ღ იმათ ვმაყოფილებსათვის. მაგრამ მნელი ეს
არის, რომ ბოროტად სმარობენ იმ ღვთის ბო-
ქბუელს ვლდოს ჭ არ იცან როგორ მოისმა-
რონ ის საყვლე როგორის წესით.»

— მაშ რა ვქვეყნა ანუ როგორ უნდა მოის-
მონ ის იგდენი სოღომკომარის სესოგრება სა-
ქართველოში?

დავითამ კითხა იმ საკვრველს ძალს.

— მიხსნა, მოქდაგენი არიან, რომ ჭეშმა-
როტება უქდაგონ ჭ კეთილი აწიან?

— როგორ არ არიან. დიან ვასლევან, მაგრამ
სასცილოთა ჭეშვთ აგდებული იხინი, რომელოთა
ემსიან იმათ: ვოველი, სულელური, თავსელები-
თავსელები ჭ სსტანი ჭ სსტანი ჭ სსტანი...

ამ სიტყვასე მტორე დაფიქრდა ის საკვრველი
ძალი ჭ მასუკან უიხრა.

— მე ესლა ავალ მამის ღვთის წინამე, ვე-
ლას მოვასხენებ ჭ დიდს მოწყლებას მოველო-
დეთ იმისაგანაო უთუთა; ესლც მენის ვულისა-
თვის მოველი ჩემო დავითა; აქა. მენ რომ აქ
მეველებდი, თორემ აქ მოვიღადი ამ წყქემენ-

დილებში, ამ სოდომოგომორის საღისში. ეს რომ
სიჭკე; ის თუარ ბრწენვალე უნისამოსანი მა-
ღლა შკარდა ჭ ცეორკელ ისარსეით წავიდა
წეკმა. მინამ თელი სწედბოდა, უფურა დევი-
თამ, მსეკან თეი ჩლუნა დაღონებულმა ჭ თა-
ვისთაჲს ანბობდა.—მე სომ იმ კვინცილიანს
ცოცსეიდ აღარ გადაეფებია; თუნდ საუკუნოდ
ამ შათე დაკრზე ჭ აქ მოეკუთებოდე.

ამ ფიქში რომ იყო, უფურად უსილაგმა მა-
ღამ აიტყა დეითა ჭ გრას წამში თავის სოფ-
ლის გეგრდით გადასო უმცბელი.

თვალეზეჲე კელი შოისო დავითამ, ღმერთს
შადლობა შქსწირა ჭ ცანკრეზული წავიდა თავის
სახლისაკენ!

შინ რომ მივიდა, თავის ცოლმა ჭკითხა.

—კაცო! აქამდისინ სად იყავ?

—სეშს სათლი დედასთანო.

იმის მოკლე სიტყვასე დედაკაცმა აღარა ჭკით-
ხარა ჭ დეითაც გჩემდა. ამსთან შოარაკემაც გა-
თავა ეს არაკი.

კითხუა.—მერე ნატითხანო მოსუკო კაცო?

—მერე შენი ჭირიმე ეს არაკი ასე დასრულ-
დებია, რომ ჭირი იმ ეშმაკების ეურღმულში ჩა-
ვარდე ჭ ღხენი აქ მოვიდეს.

თუ ეს არაკი ვასეონად კარკი იყოს, მადლობა უთხარით იმ მოსურსა კაცსა, თუ არა ჰ ლამე მძღობისა, რადგან კარკა ლამეც ვაგვიდა შეუღამეს. იქით, ჰ ენსით მსლა სისმარი რაღა იქნება?

ელათა შელათა ტიქა ვევილია ეველიათა მოქმელთა ჰ გამეორებულთა შილა ევამიოს სელათა.

თ. აღიქვანდრე ვახტანგის მე. ჟ. ორბელიანი.

ყვავის ყიზის მოახრობა.

(რუსულითგან.)

ქედსა ზედა არა მოშორებით სმოგანის არეგონსა, მახლობლად მეგლის მესეთისა მდგომარეობს მეგლი მენობა, რომელსაცა უწოდებენ ამბით, ყვავის ცისედ. ეოველსა მესავრსა, თუ გარბის სხქაროდ ფარცის ცროიკით, თუ კარკით, ანუ მიეორავს ტრიტინა ურმით, ცხენით მიმეკალს, ანუ ქეითს, ვინია, რომ აცერ დაეცემა მას ცროვად ქედისა ჰ ერთობ მახლობს მას ესამი, — მარამ გადას წელიწადნი, კედლებსედ უფრო ჰ უფრო

ეცემა ხარღვევებს სიგარე, კედლებს წევით
 ბალახს გარდა, სხნებთან წვლილნი ფხის ბუხ-
 კნი; გარნა უსიე ღვას ასევე როგორათაც ყოფი-
 ლა უწინ, იუტრება უთვლო ყოველს მსარეს. —
 აბა იმ ადგილს იყოს არა თუ უსიე, არა-
 შიდ გაცი — მას დაეწყებოდა ყოველი წრუნება,
 ისე კარგია იმ ადგილი. გაბრუნდები რა ყოხლ-
 ბამს მსრისაგან (ხამსრეთით) ევლაწედ უწინ
 დანახვს წმინდას ებტლესას მცსეთისას, საფუძ-
 ველსა შინა რომლისაცა ივებდა კვართი უფლისა,
 სოლო უშორეს მანდინს სეობაში სხანს უფლი-
 სი; შესყდგე რა იმ მსარეს, სადაც არის რუსეთის
 ხამფო, მას ეფარება მრთული გროვა მალათია
 მათა თოვლიანის სათაგებით ზ მას შორის, რო-
 გორათაც მამა ნატარა მულებთა შორის სდგას
 თრგვარ მოსრილი ეახბეცის მთა, დღისით გერ-
 ცხლასსა ჭკაკს, სოლო ხელამოწედა, როდესაც
 მსე ცათაგებს დლიურსა სამსსურსა, შიღის მო-
 ხასყნებლად ზ ეთსოვება მას, წითლდება ზ სხანს
 როგორათაც მნათობარე რამ. — იმრევლივე არიან
 შთანი აღმოცენებული იქ მდებარე მწვანე ცვით,
 ქვემოქდინარგობს შუილით არაგვი ზ მცსეთაში
 ყოთვის მტკვარსა, შირბის წლვამდე, წყმოთ
 ამ ეგარა როგორათაც ღურევი უა ზ მასედა

სხუ ჯ სხუ ფიწი სხინი.—

ცუელად იღმიეება ტისე ჯ ასე ვაჯერებუ-
ლი იტქირის ყოვლის მსიდიან, ამასეც უგეოსს
ადვილს ვერა ჰპოვებ მოელს ქუჭყანასეც: გონა
ვარემე მისსა არ იბოცება არცა ერთი ვეც; მაჰა
რახსათვს უწოდენს საღსნი მის ყვავისად? არ
რახსათვს:

დიდის სნიდგანგე მეკლს წელწადებში, რო-
დესაც ვერეო აღამამდისს, არა თუ ვეტიქრებინა-
აიხრება ცუვილისსა, არამედ მაძინ, როდესაც ვუ-
რეო იგი ქიეყანასეცად არეო; ყვავის ტისესეც
მდგარა ვარაულო დასუგელოდ აგანკათან მტრ-
ცვნელობისა. საღსს, დასუგელოდ ვსენიდა მო-
სუცი ჯ ძლიერს სუმონ, (*) კაცი კეთილ სუ-
ლიერი ჯ უხვი, რომლისათვსაც შინა მოხმსა-
სურენი ჯ ყოველნი ვლესნი მისის ვრცელის სა-
მებატონოახსნი მსა ივენეს შესელოდ ცაცსლსა ჯ
წელში.—იყო დრო, როდესაც შეფებოდა თა-
ვადი სუმონ თეთრს თოვლივით ცხენსეც, შემოს-
ვილისა ვერცსლით ჯ იქრითი თუო შავს ქუ-
დით, მდიდრულის კბით, შესსედავთა მოქქსდა

(*) ვერა ამ სუმონისა არა სწრია, მე დამეიწედა, და
ბოგორათაც მასოვს აიავება ქართლის ცხოვრებაში.

ნანულის სლმით ზე მსრუდნენ ვრძელნი უღუგ-
 შნი, გარსა თაგში მას ჭქონდა სრულ კეთილი
 ფიქრები, მდაბლად თავს დავრასედ შემომხედარ-
 თა, აღერსიანი გაცინება ზე ვულგეოილი მოკით-
 სება, სოლო თაგისი საღისისა ყოველივე შემწეობა
 ზე ჭკუთანური რხევა; მისლოვდებოდა რა თაგადი
 სჯონ საყარაულო ცისესა, გამოსტვივდებოდნენ
 მტველნი მიგებებად მისსა: ამ დროს იგი ისე
 იყო, როგორათაჲ თავის სასლობაში; მსასურთ
 იცოდნენ სმევა მტველთა მსარფებით ღვინისა.
 ამ დროს ეცვოდა სჯონ მათ ეს ამისთვის რომ
 თქმეს თვალის ვაგებით ვარაულობით ჩუქს დაუდ-
 გროძელთა ზე მოქცეუბელთა მქნობელთა. ფრი-
 ად უფვარდათ სჯონ ყოველთა თანახმობათა ვი-
 სთა ზე ქვემეგრდომთაჲ; მარამ მომეცებულად
 მათსა უფვარდა მონუცი ასულსა თვსსა, მშენი-
 ვრსა მაკრინეს, ესეცა ანგელოზის სული იყო. —
 ჭქონდა თაგდს სჯონს ვაჟიც მამუკა, გარსა არა
 აკურისსა იგი შემოქმედმან მამობრივისა ქველო-
 ბიანა, კეთილ სულიერებით ზე აღურსით; სიფრძი-
 დანგა ეცვობოდა რაც კაცი იქნებოდა ვმწული
 თაგადი, — მქნედებოდა თუ არა მას სესტი უხუგა-
 რი, გამოსთსრიდა მას თვალს ასე დაღურსმავდა
 სესედ, დასანჩობად კაცას, ჩაქვავებდა ღვებს;

ამაზედ უფრო რაღა იქნება, არ გაუშვებდა შემთხვევას ექნა ყოველი ბოროტი ვინც უნდა ყოფილიყო კაცისათვის. მრავალს ითმენდა მისგან მაკრინე, უძალადეა მამას დაღურეშებულსა წმეცხისა ზე ტყმისაგან; გარნა მნათობარე მტვრეველი თაგადი სუძონ სედაგდა უუდთა შიდრეკილუბათა შულისასა, სტმენიედა ზე გაებდა საბრალო მოსუცი, მარამ ვერა უშველარა ვეხბასა, არ შეიძლეზოდა მიექცია სასტიკნი ზომიერებანი. —

დიდს სანს ზე მართლად სტოცსლებლა მოსუცი თაგადი; მარამ სხანს რომ ღუთისათვისა სსტორბანი არიან კარენი სალსნი. გაშოვსენა მან თაგადის სუძონის სულისათვის, უეჭველია უკეთესი თესთ ანველაზთაგანი. მიიუცვალა კეთილი მოსუცი, ყოველსა გარშემოსა გასდა სმა ტირილისა ზე მწესარებისა, ექელასუდ მოძეცებულად იკლავდა თავს მაკრინე, გარნა მამუკას ერთი ტრემლი არ გარდმოუგდია. — შორებელი ზე მსწობელი სოფლებიდან შერბენ მრავალ რიცხველნი მეგობარნი განსვენებულსა — ძველნი თაგადნი იცყოფენ ვრძელთა ზე ყვაილოვანთა ლექსთა, მისთა სამსახურებათა ზედა, ტკუესა ზე ღირსებათა ზედა, ერძანი ანჯივისცემით იხმენდენ ანჯიოსანთა გვართ მკუფროსეთაგან ზე ითხოვდენ ყოვლად

მოწყალისაგან, რათა მან შეამღებინოს მათცა შემდეგმ გარდაცვალებულისა დამსასურებელ იგივე ნაცოი; დასასრულ მდიდრულად ჭ არა წარმოთხეობისა ცრემლითა დასაფლავს თავადი სუმიონ ნაცოისცემით სავგარეულოსა ვიბალისა შინა. —

შემდეგმად სამის დღისა ასარეზობისა, წავიდ წამოვიდნენ ყოველნი თავ თავისედ ჭ დამთნენ შეწყსნებულისა სასლში დაუმშდებელი მკრინე ჭ დახელებული მამუკა, ყოველივე შეცვალა ამ საცხოვრებელში, რომელიცა გლასაკთა ჭ სანკრთა ვეულებოდა თავის შესთარებლად, სოლო მესობელთა ჭ მეგობართ თუთ სცემართ მისაღებელს მისამართად. —

წვალეზულ იქმნა მსასურა შესრულებითა სასტოკისა სურვილისათა ვმანწლის თავადისა, დაუმძა სალსსაც, სხეერავს ყოველთა სამღაგრო მამუკა, მოუმატა ღალა, საბალსე; მტორედის დრცინვისა ანუ მიუცებლობისათს დაწესა ყოთნი ჭ მათრახები, ჭბასრავს ჭ გვინის ყველას, უმეტხედ უმთარველო დასა, ყარნა იგი წმინდა ცრედიო, ვსმის რა გინესა ქვეშევრდომთა დაუნამაგებლად, ვედრებით ჭ ცრემლით სთხოვს მასა დაამშდოს თსი ამეი გული; მამუკასოუს თხოვნანი ღისანი, უარეს მტრეთის ღანისა არინ;

უფლებს იგი რა მაკრინე დაუწევებს ვედრებას დამ-
 შუდებსათვის, ემუქვრის მას, რომელ დააწვევდეს
 არაგვის ტისში ზე მოჭკლავს სიმძილით. შიში
 გარეშე ვულისათვის ემაწვლის ტნაიენასი, კეთი-
 ლობა ზე საწმუნება ღვთისა დამკვდრებულის
 შის ვუღბი, გვალად ვსვენება მძის, რომელ არ
 ახსრებდეს გლესთა ზე იყოს მოწყალე მსლობელ-
 თა ზე მსასურთა, — უსომოდ ვაცოფდა ბაროტი
 კაცი ზე ვსენდ? ღვიძლსა უმფარველსა დასედა, —
 ზე დააწვედით იგი სიყარულთა ტისში, სოლო
 მკველნი ხამოიყვანა ქვე, უბანა მას იყოს წვ-
 შაში, სისენში ზე ცუდს ტაროსში, ყოვლად
 სსტიკად უეურონ მაკრინეს. — სცნეს რა აგაზაკთა,
 რომელ ტისადგან აღარგინ უეურებს მჭკრეცე-
 ლითა თვალთა — დაიწეს წასში საქონლისა,
 ცხვართა ზე სანდისხან სალსისა წაყვანა მაიბში,
 მიეჭა არეულობა არეულებასედ, სოლო მამუკა
 ასდევანებს მკველთა ზე მზინებს ყარულთ ფიც-
 სელის ვარდასდევანებით, ამ სსით გადის დრო. —
 მოსუცი თვადი სუმონ დასფლავეს სამების
 დღესასწაულს; იმ დროდგან უკუშე ორკერ შუკ-
 რიბა მოსავალი ზურისა, ქერისა ზე ღვნისა, მა-
 რამ ბაროტს კაცისათვის ყოველი მოსავალი მი-
 დის უსარებლოდ, ღვიძლს უმტნებება სელუსტე-

ბელი დიდობნა ქაიბებში — ასე ვაიოდა დრო
 ზ განვლი სწორედ წელიწადმა ოც დამწვედია
 მისმ ემწული გნაყნა ვწრობს ცხემი. ვეულ
 მაღკინედ ილოცვი ღმერთსა ცხელი ზ ეფე-
 დებოდა ღუბას დედა ზ წმინდათა მისთა,
 რომელ მთა დაუბობს ვული მამუკას, არა თუ
 მის განაგისუფლებსედ, არამედ დამძღვებისათვის
 მათის, რომელნიცა იწყებობან ცვრებდას ქვე-
 ში მისსა.

წმინდა ლოცვა, როგორათც კეთილ სუნე-
 ლოყნა ვუხდებოდა, ადვილ ზ თავისუფლად
 შეწირულ იქნა გრანდესსა ყოველსა მკურნალები-
 სსა, — ვარსა იქნებ რამე უწმინდეს ლოცვათა
 ზედა უმნკო ქალისა? ცხეფასა შინა მაცხოვარი-
 სსა არა თავისა თვისისათვის? არამედ მასლობელთა
 თვისთა; ამ სასით სწამდა მკურნებს ზ ასეც მონ-
 და სწორედ სქმე. — თავადმა მამუკამ შეჭერა თავისი
 სიღბი მისმე სამუშაოზედ, შეუბრალელებლი
 არ ამღვედა წინას წასვლისსა თავეთს სასიუქში
 ბურის სტყუილად, სოლო მასლობლიც ცხისსა/დას-
 დებს სოლოდ დანაშებელს ცხესოლსედ ქაბები ზ
 უნაშკარეს მუშათა ცუდს სტყულისა. ვადმოისედა
 რა ემწულია კნაიყნამ ცხისიღეს დანისსა, რომ
 დღალუელნი ვეუთნი მოდან ქაბებთან, რომელნი

თა მუცელს მწკრივად ეწვევიან ზღაპრულად დასწავლან მკითხნი ევგენი, თან თანი ზღაპრულად სემ სემად უწვევიან ქებადებში; უცუდად მოუვიდათ მძივრათა მძივრადღათა, რომ მათს სატყეულში მოახლოებდნენ არა წმინდა მფრინველნი ზღაპრულად მათ გდაღვრა-ადგილსედა რადცა იყო ქებადებში. — ამისმა დაძინებულმა მამუკამ დაიძინა ძალადის სმით არას შეკრებით, მე თქუენ... ვარსა გულად ვათაყა ლანარაკო... ქებადებდვან, როგორათა უსვილი თოკები ამომგარენ მძივრნი ეწველნი, ვადიბნენ ზღაპრულად მუცელსედა ზოროცსა, აყურ უკვე ბედში ვასეკეს მისი ბოროტი სსეული ზღაპრულად აღმკრათა დაძინებულნი! აღმოსთქვა მამუკამ ვინანი ვადვითა ჩემთათვის, — ზღაპრულად დაიბნენ იგი! ვანამორა ცსიღვან მძუდმა სმამ მკრანესამან, მე ვილოცავ ცოადვითან ვანთავისუფლებითათვის ჩემს მძინა, ჩავივავ მძინა ზღაპრულად ცსოვრებასა ჩემსა ვანვავარეს უცებნობში — ზღაპრულად ფრადი საკვარველებს; ეწველნი, როგორათა სმელებსა ფესენა ვანჭქრენ მძინაში, ევგენი სსეულითა წავიდნენ მძინის იქით ზღაპრულად ვამოახსნდა თუთარა ცრუადივს არის სული თაგადის სემინისა, ლანარაკობდა ხალხნი. —

მინანსა რა თაგადმა მამუკამ, შეიქნა მესუბეცება

ჭ თავისუფლება ყოველთა მისთა ადგილებთა შინა,
 აძლედა იგი საღისს დიდსა ვადასა, დაურიცა კი-
 თილი თვისი ათსრებულთა, ჭ მათაცა, რომელნიცა
 თდესმე დახატულ იქმნენ, ვარსა არ დამძვდა
 მისი სული, თუმცა აწვიგს გემდენ მის სასილსა
 რთვართაც მამისსა. კნიაენამ წმინდად აღასრულა
 აღიქმა თვისი, ხაივცა ნაზსა სსეულსა თვისსა ზედა
 მძიე მამა ჭ ვეძვ ჭ განუშორებლად დაწყო-
 ლოცვა მცხეთის მონასტერში უწინდელთა ცოდ-
 ვათა თავის მისსა ჭ ჭმადლობდა განსაკურგებლსა
 მისსა დამსნასა. — მძვდი საღველი შემოურცვა
 სულსა ჭ გულსა მამუკასასა, როგორათაც შემო-
 ერცენს მძურნი ვეყლნი ჭ შეუღდა იგი აღამუ-
 ნოს ქაენის მოწყლებითა ებბღესია, სადიღებუ-
 ლად ღუთისა ჭ სისხოვრად შესრულებულისა მის
 ზედან ყოვლის მძეობულისა მიერ სკურგველ-
 ბათა. — ფესშიმველი, ვრძელის წყერით, ვლსნის
 ტანსამოსლით წავიდა იგი შაოსა ჭ უცნოსა მსარესა.
 განულო სამყოც ჭ ათმა წყლმა; აღარ იყო
 დაძიენლ ცოცხალი არცა ერთი შეურყბული მამუკას
 ქცევისა, სოლო ვადმოვიდა იგი ამბად მამათიან
 ძვლთა ზედა ასე, რომელ ეგარიდამ ეგარიძე
 აყო ვარდასული.

სამყოც ჭ ათის წლის შესრულების შემდგომ,

მცნეთის ეპიკლეზიასა შინა შეუსრულეს წესი მაკ-
 რინეს, სან ერძლითა ზე წმინდა ცხოვრებით სი-
 ცოცხლით დამოსულებულს უკვდავის გვირგვი-
 ნისა, — ეველა, რასაც კი შეძლო მოძრობა მას-
 ლობლად შეკრბა, რათა თავყანსყენ ევამს მარ-
 თალ მოწმენისასა; მოვიდა შორითგან უცნობელი
 ღუთის მლოცვი ძველი მოსუცი ტალარა, რა-
 გორათაც თყარი თოვლი, ღონე მოკლებული,
 გაონა ტარძვი — არა წლოვანებით. — დამშფე-
 ბულად ზე მძიმედ მივიდა იგი განსვენებულთან,
 მოწმენებით დაიდგინა მუსტნი, უძობრა თვალთა
 შეკდა ამისთა, წარმოსთქვა აცურგათა დომ! ჩვენ
 შეკასრულეთ ჩვენსნი აღაქმანი,» სოლო გამოს-
 თქვა რა მან ესე სოცვენი — სული მისი მძუ-
 ღობით შეკრბდა სულსა თან დისას. — გიგეს
 ეოველთა, რომ ეს არის თვალი მამუკა, დამდე-
 ბელი თავსა თვსსა ზედან მძიმე ღვეწლისა აღა-
 შენებლად ქეჭვს მოწმენებით ღუთის მძაღვე-
 სიისა, — კრძალულად შეკასრულეს რა ნება განსვენ-
 ნებულისა ზე დასაფლავეს მაკრინე მასლობლად
 თავადის სუძონისა, — ზე იქვე მიიღეს მამუკაც. —
 კეთილნი საღოსნი ანობენ, რომელ იმ ღამეს
 ცებლად ზე სმოვანად ისმოდა ჩურჩული ვარყ-
 მუთო სეგარეულის ეპიკლეზისა მწვანეს ბაღისას

ზ სპირთა ფურცელთა სეთასა ზ დილისათჳს
 გაიფურჩქნენ მნათობნი ყვაუილნი, რომელნიცა
 არც უწინარეს ზ არც მის შემდგომ არავის უნა-
 საგს მათს ქუჭყანაში.

გ. ჩუბურაძე.

ს. სელთუბანს.

* *

(თ. ნიკოლაოზს ბაჩათოვის ლექსებითგან.)

სატრუოვ! მახსოვს თვალნი შენნი
მშვენიერნი ცრემლით ჰკრთოდენ,
ჩუბაგენი მშვენიერნი
ხვაძიადსა მიძალვიდნენ!

მაგრამ, სუთო, იგი ცრემლია
არ სტიროდა ამ სოფელსა;
სახე შენი მოწყენილი
არა ჰგვანდა ხორციელსა?

აწ მიგხვდი მე უზედუერი
თვალთა შენთა მეტყველებას;
თურმე ცრემლი უცნაური
მოელოდა ჩემს ობლიობას.

ახლაც, ოდეს ვნახე სადმე
ცრემლსა თვალთა მშვენიერთა,

გულამოსკვნით ვიგონებ შე
 დღეთა ჩემთა ზედნიერთა.

1840 წ.

(პეტევინიდაშ.)

შე იგი მიუგარს ლსინი, სად თაგისუფლება
 სუფიედეს,
 სადაც გული წრფელობითა ეოველი მსიარულე-
 ბედეს;
 სადაც საღამოთ ცისკრამდეს მხოლოდ «დალიე»
 ისმოდეს;
 სან ჟამი აზარფემასა, სან ენწი თასსა შეჭსტვ-
 ლიდეს;
 შეც ვჭსტვრეცდე ჩემსა სცრფოსა, ან მას ჩემი
 სმა ესმოდეს,
 ჭ ცისკარს სცრფო სეგვნითა წაისულისა ლსინსა
 შევედრიდეს.

თ. ვრ. ორბელიანი.

ვ... დარია ე... გარდაცვალებამდე.

(მისის დობილისგან).

ქართლსა ვისიღე ქალთა მეფა: ცურფა, დიანა,
 კეკელუცა, ნაზი, ბადრი ჭ ნორჩი, კეთილსმიანა,
 მას ვეფობილე, თაყვანსა-გსტეპდი ქმიან, დიანა,
 შამაშ შავ-ბეგმა; შრისხანე სვედრმა დამაწიანა:
 მომტაცა და, ვისთჳს აწ ცხარე ცრემლი მდიანა!

რომელსა ცასა, რა ვარსკვლავთ ვზასა, შეუ-
 დეა ჩემი ნაზი დარია!
 საღლაა სასი, ცურფა, მურფასი, ჩემს გულს ისარი
 რასეგ დარია?...
 ჩუჭნთან ვერ გასძლო, იყო ღმრთის სასძლო,
 მისთჳს ირჩივა ზეცათ შარაყა...
 —სადა საჩ ქალო, ეჭა უწყელო, მე დღენი რა-
 შეგ გაშიძწარაყა!

ანგელოზთ დასში, ასიათასში, რომ ვარგ-
 ულსარ, აღარ მცემ სმასა,
 ნუმუმსთლობ ქალო, ზეცისა სძალო, რად არ მიბ-
 რალებე შენს ეროგულს დასა??
 მოეა დრო, მეცა ვისილო ზეცა, მომეცებები
 სამოთხისს კარსა,

ოდეს თქვენ წავიდა, აღმდგარსაც მკვდრებით
 წარგდებით ერთად მას სამყაროსა,
 მამს, დაბლო, სულის მტკობიელა, რის სე-
 რუემნი ჭკვრენ ნაღრასა!...

თ. რაუიგელი ერისთავი.

ამოღება.

სიცოცხლე ჩუქნი ვით მზისა სხავი
 ამოგა დილის ზ განნათლებს;
 დრუბელია მსწრაფად დაჰპარავს შავი,
 მით წყუდიადი მელთ შელამებს.
 ვითა ველზედა ფრიადს შემქმნიერს
 იყვნენ ყვავილნი აშეგვებულნი,
 მისი ჭკვრეტაჲ სურდეს ყოველს ერს
 მათიად სუნი ჰქრებინ სუნწყელი;
 მათებრივ ჩუქნა დაბადებულნი
 რა ვარა? იტყება, ამო ჩუქნებით,
 ანუ გულთა გვიმის სადგური,
 რად არ მოგვკვთებს ქვეყნას ჩუქნებით.
 რა არს ცხოვრება ესე ყოველია?
 სიკმდილს ვნატრულობ წამს ზ მინუცსა,

თუნდა არ შესერდეს მსგეჲ მოველი,
 სიმწარეს კვბოვებ ახს წილზედ შეცხა!
 კნ. ზარზარე ჯორჯადისა.

საზმარი.

შუა მუღღიარება, დაჭიროდა ქარი,
 დიდს ვერყენის სმ. ჰკოს მოჭიანდა,
 ღრუბლით სსდისსსს მოკარე მლიმარი,
 გმენგარ ბუნებას ზედ დაჭსტქროდა. —

ამ სასტიკრელების საძულ ნაკი
 ღეთის ბუდობზედ მიმაკულობდა,
 სდ იუ მახიუხ მუედრო ნაფი,
 შუვისა გუასკულში დანაქმის დამოდა.

თუ სასტიკ ბრტელ ქემ მსსეობლი დაჭიანდა,
 სს მღლი უკნ მუქსება,
 მუოთუდა, ძიწოდა, ფროთსა ვჭიანდა,
 ვითა თევზს ვეელი ათამაშებდა. —

ვექ ამ ნაკში, ეულტელ, დარდით,
 სამტარეკ ნამსურევი ვაერდს მუდა ქარი,
 დანაქმის ველოდი ქნარით ნამსურევით,
 თვალთვან მდიოდა მე ტრემლი შწარი. —

ეს ქარი იყო თუ ისი ქარი,
რომელმან ბერძელ ქართველ ზედ მღერა,
რომელმან მათსრა მეოსანს უარი,
მომიუძღურდა რა ეულის ძეგრა.

სასო წარკვეთილს ამ დროს წყნითა,
მომესმა ღრუბლით გალობა, მღერა,
შეხვედე, ვნახე მუწთა კრებითა,
გამიასდა შენით ჩანგით ვგნერა. —

ღაქმო ზ მსწაფელ მომკიდა ტელი,
თუსსა საფარველს ქვეშე მიმიკრა,
გამომიტაცა მიხუჭნა სმელი,
საწყალს გამოხსნილს ბედი მომიასრა.

ტრფობისა ღმერთე! სით მომისკედა?
ასლრს მიველ რა კრძალვით უთხარი, —
ემომელვდა, — რა გონს მოვედი,
თუაჲ ნუ იტევთ იყო სიზმარი!...

ივ. კვრესელიძე.

წიგნი მიწერილი ტვილისით ვახეთს,
 იგი კერესელიძესთან.

ოჰ! რა უცნაოდ შემომეპარე
 ჭ სევდიანი მე გამახარე!

შენა ხარ შპაო? შენა ხარ განა?

თუ ოცნებაა ჭ მომეშმანა?

ჰოო! შენა ხარ ტყუილ მდიდარი —

ღ მშუშანიერად ტკბილ მოუბარი.

აბა მომიიხარ მოგზაურობა,

ვის დაუტკიცე მეუ შეგობრობა. —

როს ნახე მხარე, ჩემი ქუშუანა,

ვის ჰქონდა ცრუობა გულთი შენთანა?

მშობელმა მიწამ, არ მაძიგონა?

ღ ჩემ მაგიერ არ ჩაგიკონა?

თუ ისე მწუხვედა გთი ყრჩხა შვალსა —

თუნის სსოვიდგან შორს განავიღსა...

არ გადაჰხედე დიდსა მინდორსა?

ხომ არ გეჩვენა სიღნაღთი შორსა. —

კაკკაშის შთან, დიდრონნი კლდენი

სად დაიხოცნენ ჩემნი მოძმენი...

ჰნახე მდინარე ის ლოაშანი?

ხომ არ მიჰხდია ღონე ჭ ძალი?...

მიიხარ ჩუქულები გრეხათ მგელითს.
 ჰქუალოდა იმ ხმითვე გალობს?
 მნახე ქართველთა მანათობელი,
 რომლის ცაძარძი იყო ბოდბელი?

დავხე მის წინ მუხუთ მოდრეკელი —
 ისე, ვითარცა მამულის შვლი?
 როს გლოვანძი მიმოიგულიდი
 საულოვის ქეკსა ნეტა არ საულოდი?

იქა მარხიან შემამკობელნი:
 მონახონ, მღუდელნი ჰ მგელითბელნი.
 მომიიხარ მძაო გესაუბრები,
 ვარგათ გაშინაჲე მუნ სენაკები?

ოჰ! ის დიდება ჰ დიდი კრება —
 რა არის ღმერთო მალთად ქრება!
 იმა აღგიღსა, იმ მშუქსნიერსა,
 მე აღუზრდივარ სწუელსა ზერსა,
 როს დავუქრდები ჰ მავონდება —
 ქუაქუაებს გაული ჰ მქუეს გოდება;

ნეტამც მეც მათში, მათსა წიადში
 შექმნეს ის ზედი რომ შემაფარონ!
 საულოვი ჩემი იმათ ფეხითია,
 როდესაც მოკვდე — იქ გამიიხარონ. —

დიმ. ზერიევი

აღიქვანდრა.

მშვენიერო აღიქვანდრა,
ვინ ზუნებაჲ მთუარელ გზადრა!
ქვეყნიერმა სიტყუროვითა
შედარება ვით შეგჭკადრა!

ოდეს გიჭკვრეტ მოძინარეს;
მსწრაფუო უკუყუფრი სევდას მწარეს,
მსყრს ორნივე გადაკურონდეთ
ყუდაბურსა ყუახოს მხარეს.

მუნ შევეტკბით ოროავ მყუდროთი,
ვითა მტრედთა დავიბუდით
ღე მხითა დაბრუებუონი
ნეტარებით განვლიდეთ დროთი.

მაშინ ჩემო ნეტარება
მითხარ შენი აღსარება,
ნახე ჩემი ვყულის სიღრმეც,
ზომე, ნუ დაგეზარება!...

შემდეგ ყროის ვყულის თქმითა,
შეერთებულის ღიოცვითა

ღმერთს შევედროთ საქართველო,
იტვას ისევ ვით ეშუავე ჰსცვიდა!...

ღ შეწირვა ღოცვის თუ სურს,
ჩუქს მწირთა, მყოფთა უღაბურს
ყვარს ან ყოვლის შემოგვიფრენს
დაგვძახებს ანაგს მშობლიურს.

მაშინ ყუბოს მახრობელს
სანუვეშო ანბის მახრობელს
მადლს შეესძენით რა ჩუქს სამშობლოს
კვალად გვედრებთ ღუთის მშობელს!!

მაგრამ ჩემო აღიქმანდრა
ამაღო ჩუქნი ნატრა:
ესაღათ ვერ ვპურენთ ზე ოცნება
წამს იშუა ზე წაქსვე განქრა!...

თ. ავ. წერეთელი.

ღოთის ანდრძი.

გოსოგნოქებს მომიწო, ჩემს საფლავზედ
შენდობის სხოვნა არ დამიწეროთ,
მის გვედრებით: ნათლსა ლოდზედ,
სულადა, ვაძი, ვისევი, დასაცოთ!

მე სამღუდელონი დასამარსეათ,
არ გამიმღუაროთ წყობით ვერ წინა,
გისხოვთ, რომ სირაფნი ვერ წინ გავსვენოთ,
იმათ წიციან საფლავის ბინა.

რუბისა გვერდით ჩემი საფლავი,
იმათ გათსარეს დიდი ხანია,
შომსადებულ აქუსთ წასასურავი,
სუფრა ნიშნითა, ღვინიანია.

კარგი იქნება კუბოს შავიერათ,
ღვინიან ნავში რომ სამაწუნონ,
ჩ ვარდის ნაცვლად როდესაც დამძრათ,
კიჭრისა მწილი ზედ დამეუაროთ.

გვერდითა ვაძი ჩ მასთან ქოცო
ღვინითა, ლამაზათ მე დამისვენეთ,
აღდგომის ექმსა რომე ვილოცო,
ნოე, ბასუსი ზედ დამისაჯეთ?...

თ. ვილრგი ორბელიანი.

სამშობლო ენისათვის.

მე დიდის სწილამ მსურდა დაწერა ამნაგისა, რომელსაც ვსწერ ესლა, მაგრამ გერა ვბედავდი. აარა თქონ მკითხველთა, დამწერი ამა ამნაგისა უცარუობსო; ესლა რადგანაც ყველას სწასი აქუსთ ამნაგე ესე, რომელიც იწერება აქა, ვბედავ დაწერასა არსსა ზემისცა ჭ მაქ იმედი აარ იტყუნ მკითხველნი არა სიძაროლესა დამწერისასა.

საეგარეღნო მძნო ქართვიღნო! ეთხოვ მშობლიო სუბი, რამოცულომე სიტყვს თქვისა სამშობლო ენისათვის ჭ მამულსათვის, მოკისსენოთ რომა არან კცნი, რომელნიც იკწეებენ ენისათვისსა ჭ იმელებენ მამულსა თვისსა, უდავბიან სსსუთა ენათა ჭ მიყნდობიან სსსუთა მამულთა; სსოლო კუცი ამისათან არა არს კეთილი, არამედ იგი არს... ხეცნ ვსყდავო ესლა მცალთიებს, რომელსნიც სწადიან ასე, არ იციან ღიარად ენა თვისი ქართული ჭ იციან ფრანგული, რაგორ უნდა

ესთქეთი გაცობა ამისთანა კაცისა ჩუქნა?

არ იცის ენა თუხი თქო? ეს დიდით ჩუქნა. თუნაც სირცხვილი იქნება, რადგანაც მეკვლიათაა დროთა უძმოდენ ენასა ქართულსა განათლებულს; და ესლა სიტყუთა ჩუქნითა დგამციროთ ენა ჩუქნა. ნი და ვაოქმეებით სსუეს მართალიათ! სუობსსს არა ესთქეთი სიტყვა გასამართლებელი მისი, და და ესთქეთი იგი არს სამშობლოდს სასოგადოებიდანსა გამოარსებული, და ამისთვის იგიწეებს ენასა თუხსა და იმულებს მაიუებს თუხსა.

იქნენ მეკვლითა დროთა ფილოსოფოსნი ქართულსა ენასა ზედა, რომელთაც ეკვით ენა ჩუქნითი განსაკუთრებით განრჩეული სსუეთი ენებთვის, სოლო რა ფილოსოფოსნი ივინი მიიჯვლებენ ენანსა ქართველთაც დაეცა და უნდა აღდგენა მას ვითა თარცა წაქცეულსა რასმე.

თუკვლავ სურსთი მკობრითა ქართველთა აღდგომით ენა ამისა სამშობლოდსა, მაგრამ რითი? ერთითი ანბოდს მე ფრანგულს ვიწავლი იმ მიწვენიათა, მეორეც ემოწმება მეც ავრეთ, მესამე ანბოდს მევე რუსულს ენასე ზოგეი უნდა ვიქნეო; სოლო მეოთხისე ანბოდს რათა, მე ჩემი ენა მქუეს და სუობსსსს დაეიწავლო ენა ჩემი კარგით და ნათსოგარ ენასსსს მინც ემეობსსსს. მაგრამ ამ ერთმა რა ქნას, და

როგორც ერთს წააჩს არ ძალუმს მიწოდება ქუჩენსა, ვეროვე არც ერთს გაცს ძალუმს აღდგინება დაცემულის ენისა; ესლა რა ეველანი ვერძნობთ არა არს კარგი დაეწეება სამშობლო ენისა, ძუდეუთ სუეველანი ქაროველნი მის ვაძართვას, ჭ დავიკავით ენა ჩუქსნი, როგორც ეკავით წარსულთა საუკუნეთა მამანაჲბთა ჩუქსნთა; თუძცა იფიქრებენ შარეგლნი ჩუქსნი მძინსა; რა იქნების მიითა, რომ ვისწავლოთ ქართული, ანუ რათ გამოვეადებებ, რადგანც ვართ ჩუქსნი რუსეთის ძეგლობელობასა შინა; მეგრამ ეს არ უნდა იფიქროს ქართველთაგანმა, თუძცა უევეას სამშობლო ენა თჳსი, ამისთჳს რომა ეოველთჳს სჯობს საკუთარი ენის ცოდნა, ვიდრე ნათხოგრისა.

ჩუქსნი ძსოლოდ დაიკავით ენა ჩუქსნი ეგრე, როგორც ეკავით წარსულთა საუკუნეთა მამანაჲბთა ჩუქსნთა, მაშინ ჩუქსნი ვიქნებთა: ნარეველ მოევეარული მამულისა ჭ სამშობლომსა, სოლო გაცს, რომელსაც უევეას მამული თჳსი ჭ სამშობლო თჳსი, იგი არს საეგარელი ღუთისა, მეორედ სასელი ჩუქსნი იქნება ვასული შარეგლის ქვეყანაში: ქართველებმან აღადგინეს დაცემული ენა თჳსი ჭ იქნება უიძველად სხისარული ეოველთა ქართულთათჳს.

თუკვალა მსუღა მომაცება ამა ანბეებისა რა-
 შადენიძე აზრის ჩემისა, მაგრამ ვერ დაკარქმუნე
 თავი ჩემი, რომ ჩათარს მისთანა მკითხველსა,
 რომელსაც არ სურს გამართვა ენისა სამშობლოსა
 ჭ ამისთვის ვსწერ ცოცხას ჭ მაქ იმედი რომ ყვე-
 ლანი წაიკისკენ, რისთვისაც ვაქნები მადლობელი
 მათი.

თ. მაჭავარიანი.

ხუ-სა წელსა.

ოქტომბრის ე-სა დღესა.

იშვითაი ანბავი.

ეროს ღერძანის ქლაქმა ჰსცხოვრებდა სალ-
 ცანდა კაცო სასულად ვილველმ. ეს ექაწული
 კაცო მშქნსიერი სანასობისა იყო ჭ ამასთანვე
 ასუთო შვილობიანი ყოფიქვევა ჰქონდა, რომ მხე-
 ლად გამოვიდოდა ისუთი ქლი, რომელსაც უარი
 ვაქტე იმის მქრთავედ. შარამ ამ ყოველ სიკე-
 თესთან, ხქნსი უმაწულკაცი ძლიან უკაცროთ
 ცასლდათ ვ ბესთან... ექებდა მწითიანს საცო-
 ლოს ჭ ბედსა ვარსკვლავმაც მიიყენა ის, მდი-
 დარ კაცის სსლში, რისილის ქლმა დამტვიცა

სასოციალო ასრის, რომ ვილველში არის ფრიად
 სამოა ზ სეკარული ემწული კაცი. — გამოცხა-
 დებით დანაშენა ვერეთ არ მომსდაროყო, მაიმ
 ყოველმა იცოდა მოძიეალი ქორწილი, ამისთვის
 რომ ვილველში სმირად დადიოდა სავოლოხთან,
 რომელსაც ერქვა კლარა — ამათთანავე განუბორგ-
 ბლად იმყოფებოდა კლარას ცოლი ზ მეობარი
 ქალი ავეუსტა. უნდა ვსთქვათ, რომ ავეუსტა
 ბევრით ლამაზი იყო კლარასე, რამიაც დარწმუ-
 ნდა ვილველშიცა. ის ჰხსუსდა ამასეც, რომ ავე-
 ეუსტას სილამაწყსთან კლარას ფულები არ იყო,
 ბევრსა ფიქრობდა ამ ევარ უთანასწორობასე, ზ
 შიალწია ბალოს იქმდინ, რომ საკმოდ ცხადათ
 გაუტარა ავეუსტას თვისი განძისეა ზ სურვილა.
 მის მიუეყს ვეროგინ, მაიმ ნარნათა გულთა
 ნარობა დისდეს ერთმანერთის სიეკარუთასა დიდ-
 რულად, ამიტომ რომ ვილველში არ შექელა
 ეულის აღება მსათვიანის სავოლოხსე. კლარა
 დიდსანს ვერ შენიშნოდა რა მოსდებოდა მის თვალ
 წინ, მსირულად ზ უსრუნველად ამხადებდა საქარ-
 წილთა სხექრებსა თვისსა დანაშელისათვის. ერას
 გვრის უკან დანაშენის შემდეგ დარბობისთვის მდი-
 დრის სასლში მოხდა სმანელა. მუათა: ნარე-
 ლად ჩამოკარდა კიბადენ მშენებრი ემწულთა-

ცი, შემდეგ ემაწული სტუმარი ქალი, მასზედ დაეცა შავი აბრეშუკის წამოსასხამი, შლიანა ვეგ-გილეობანი ზ დასასრულ გამოხდა სმა გამოსაღმე-ბისა: აჲ ეშმაკა წაიღოს თქენსი თავი ზ ცანი გამოუსადეგნოვო:» საჭირო არ იქნება გამოვაც-ხადოთ, ვინ ივენენ ის საცოდენი, რომელსაც თავნარის მტვერვით ჩაკვედნენ კობიღან?...

კლარას შალე გამოუხნდა მეორე საქმიო ზ ამასთანავე ისეთი კაცო, რომელმაცა უმწიფოთა დაიწერა ვვარი. —

მათ შორის ვილგელმ ზ აგეუსტა განავრძე-ლებდენ ერთმანერთის სიუვარულსა, მარამ მასეღ დაღდა იმათი საქმე: ვილგელმს არა ებადარა ზ ამის მსყესად არა ჭქონდარა ქალსა, აბა ამ ვეარ მდგომარეობაში, როგორ ვარდაესადნათ ქორწილი? მარამ სსიემა იმედისაჲ ვაუნათა ვეული მიწნურთა: აგეუსტასა ჭქეანდა ზეიბა, რომელსაც სან ზ სან ნახვდა სოლმე. ზებერს ფულები ჭქონდა, ჭსცხოვ-რებდა კელმოტავრებით ზ თუშტა უშულთ იყო, მარა შეპკვდრეუბი საკმარისად ჭქეანდნენ: ყოველი ნათესავნი ვეყრებოდა ზებერს იმ საამო იმედს, რომ მოჭეოლიყვნენ ანდერის წერილში. აგეუს-ტამ იცოდა სუსტი მსარე ზებიდისა — ზაცვიის მოყვარება, — ზ იმედულოზდა ამ ვწით თავი

შევეჯარბინი, ამოგომაც ვაბუდა წარდგენა მასთან
 ვილცელმისა, როგორათაც თავის საქმროსი. ბე-
 ბიდა დაწა კმაყოფილი ნათესავის აღმორჩევაზე.
 აგვისტამ სმირად დაწყო სიარული ბებერთან, გა-
 ართაბდა მის სსტა ზ სსტა ამბებით, უოველოთუნ
 ვილცელმის თანა დაწრობით ზ მით უმეტესად
 ზ უმეტესად შეიმინებდა ბებრის ცულსა. — აგრე
 გაიარა რაოდენმანმე დროებაჲ. ბებიდა გასდა აგათ:
 აგვისტა ზ ვილცელმი არ მოშორებთან აგათყოფსა,
 უფლოდენკ ერავცულათ ზ მოუთმენლივ ელოდენკ
 მის ბოლოს შოლესსა. აშულებო, თქუა ერასეულ
 ბებერმა სუსტის სმი: ძალიან მოუძლურდ ზ
 არც დიდისნის სიცოცხლე მქუტს. მსურს თქუტწნი
 ნატვიისტემის გარდასდა. დიდისნი გვებდე ანდერძი
 თუტწნი სასარგებლოდ ჩემის მცირე ქანებისა,
 რაოდესაც ღმერთი ინებებს ჩემს ამ ქვეყნით გან-
 შორებას.» აგვისტას ამოუფდა გული; ვილცელმა
 როგორც იყო ზ არ იყო სამოყარა ცრემლი
 მშალის თუკლებიდან ზ ისეთ ნაირათ მოძარათა
 სასე, თითქოს თუთონა კუტიბოდა. ანუ სტირით,
 შულებო, განაგრძელებდა პებიდა; ნება მღუთი-
 სია!... აგრე, თუტა მე მსურდა დანიშენა მხო-
 ლოდ თქუტწნი ჩემს შემკვდრებად; მარამ რადეა-
 ნაც მე ბებრის ნათესავები შევს, ზ რომ ვემო-

ვიყვანათ თქვენ დიდს დაგებისაკან, რჩევა მქონ-
და ერთს გამოცდილ კაცთან, ჭ იმან შიშხია
ერთი ღონის ძიება, რომელიცა ნირგელათ, რასა-
კვრველია, შესაძლოა გეხვეწოთ სოცრად, ჭ მეც
გყოყმად წინ ჭ წინ მახედ ვაბედყას, მაგრამ
შაიფიქრე... ავითყოფი დახემა, ემაწვლნი
საღისნი უეურებდენ ავითყოფს მწესარეს ში-
ლოდინმა...»

«ღონისძიება, მართლაც არ არის ხეშეუღებრი-
ვი, ვანავრძელებდა ბებიდა, მაგრამ ვსედავ რომ
არის ჭეშმარიტი, გამოცდილმა კაცმა შიშხია
მე .. ვუარი დავიწერე ვიღველმსე ქეშაყმად
მწოლაყმა...»

ვიღველმა ვაშრა; ავეუსტამც ნირი დალო ჭ
ვანკვრებით თვალები დატყეცა. — «განა, ვასა-
ოცარი რჩევა! ჭეითნა ავითყოფმა; მარამ, უნდა
დავთანხმდეთ, რომ ვონიერულია, მალიან ვონიე-
რული; ხემა ქმარს ველარეის შევცილება მეკვდ-
რეობამ; იარ დღეს უკან დავიძინებ ვანუღვძებე-
ლის ძლით ჭ მამან თქვენ ვასალეთ ქორწი-
ლა... მე დავხუსტდი... მეტი ლანარეის თავი
ალარ მატებს.» ჭ მისრწნალი ბებერი მიესვენა
ბალიშსედ. ავეუსტამ ჭ ვიღველმა ვანცუფრებით
შესედას ვრამანერათსა, ჭ როდესაც ავითყოფმა

დაძინა დღელულობისაგან, დღისს ნიკრულებ-
დენს. ორ ღვს შემდეგ სსლი ბუბრის ბუბრისა
იყო სოსინოდ გახლებული: სჯოლსკედ ყნათ
ორი წმინდა სსხოელი: შეკრიბნენ რამდენიმე მოწ-
მენი; აჯანამეოფი ჩუგნიკ ვადანუწული, რომე-
ლიც შეადგენდა მათგან მის საჯიორგვინო შორ-
თულობასა, იფა ქუქსაგებში მსხენებული აფ-
გუსტას გულსკ; ვილგელმ შუგ ფრეკ ჩუქული,
თეორის ფურხაგებით ვადა ასლოს. მასკორმა
(მღუბელმა) უოსრა მუხე დედოფალს მოკლე
შესხმა ჭ შეკრთა ემწული კაცის გელი ბუბ-
რის გელით. ორ ღვს შემდეგ ამა საკურგელე-
ბა! ვილგელმა დაინანა რა აჯანამეოფი წამობდ-
ვარი ქუქსაგებიდან ჭ ამნაირი საკურგელემა! —
ვაიგონა რა ბუბრისაგან გამოსსადება შკაციცს
სმით, რომ ის გრძნობს ძალიან უკეთობასა. დ-
დათ ვამაგრა ვილგელმა გული რომ არა დე-
მართა რა მამით. ამ დროს ბუბერი მუხედა
ვეერდათ, მოსკია გელი ჭ ნახათ შეჭუურება შე-
მანებულს თვალებში. მარამ ვინ აღწვოს ემ-
წული კაცისს, სსმანგულს მდგომარეობასა, რა-
დესაც ცოლმა აკოცა ცუხებში!...

ამ დროს შემოასწრო აფგუსტამ ჭ კანდამ
გულს არ შემოეყარა, ასილა რა თვალით მოუ-

ლოდნელი საკურველება. ემჩვლმა ქალმა და-
წყო უბრძოლი. მას აქვთ განვიდა სუთი წელი ჭ
ბებურობა არ არის საკურველო ერთი ათი წელიწად-
ლი კიდევ ივოტსლოს, ამისთვის, რომ შემდეგ
ქორწილისა სრულებით მოიხსნა ჭ მოეუთიანდა.
ავეუსტას მოსწეინდა ლოდნა ბებიის საკუდილისა
ღ მქირათ ქმარი. — კლარა! საკმაოდ დასაჯე
შენი მოლაღავე!

თ. გ. ბარბაქაძე.

ს. ცხისი.

მწერალის რა ეჭვირება?

(ას. კარამუნისა)

ა. ბობენ, მწერლისათვის საჭიროა: ნიჭი, მსწა-
ვლა ჭ ცოდნა, მასელი ჭ გამოქმნა ცუდი ვო-
ნება, უსადი გამოსატეა საქმისა ჭ სსუა ჭ სსუა...
ტექნიკით: საგრამ ეს არა კმარა; თუ უნდა
მწერალს, რომ ჩუწნის სულის საყვარელი ჭ მეო-
ბარი იყოს; თუ უნდა, იმის ნიჭიერება დაუბნულე-
ბლად ბრწეინვალებეს; თუ უნდა, რომ იმისი ნა-
წერი სამუდამოდ დაიხეს ჭ სულის კურსსევა

მიიღას: უნდა ჭქანდეს კვიოლი ჭ ხეილი ვუღი.
 სულოხანი ეოჯელთვს სულოხნობაში იუნობება,
 თვთონაც რა არა სურდეს. პირფერი მწერალი
 ცეულთა ცდილობს მკიისეგლის მოცეუეებას;
 ცეულთა ცდილობს, რომ მარგალიტის სიცეეებით
 დამალოს თაგისი ქუა—ვუღი; ცეულად გვიქ-
 დაიებს ხუჭნ მოწეალებას, მბობლეებას ჭ სათ-
 ნობებას! ეველა იმისი ღაღაღება გრილი ჭ უგუ-
 ლთა; არს ღროს იმისი თსსუუება მკიისეგლის
 ხეილ ვუღში არ ხაღურის სულის გამღვმებელს
 ზეცეურს ცეცხლსა.

ღმერთს რომ ვარგენი ადამიანისათვს დიდი
 ნიჭიერება ებოძება, მძუწნიერებას მძუწნიერებად
 კი არ გამოხატავდა; მძუწნიერებას—გამოსაღება-
 ნიდა. ესეა გზირქიანებულ ჭურჭელში წმინდა
 საკურნებელი სსმელი საზისღარ, მოხსამღავ
 სასმელად ვადიქცევა.

თუ მუნი სსის გამოსაჯვა ცხურს, ვერ პირ-
 ველად კარგს სარკეში ხაისედა; იმ ვერ სულოვ-
 ნებაში, რომელთაც საქმე ის არის, რომ ხინე-
 ბულებს, უღარესობას, მძუწნიერების წესიერების
 (გარძონის) გამოსაჯვა იეოს, რომ მკიისნობე-
 ლობის საზღვარში სიამოვნება მოჭეუნოს; ამ ვერ
 ეკლოვნებაში შეიძლება, რომ მუნი სსე ვამოდ-

ეს თუ არა? თუ შემომქმედ ბუნებას დაუბადებ-
 ბისარ ქართულებადი ან მშვენიერებასთან ბრძო-
 ლის დროსა, სტერია რომ ვინიერდ მოიქცე-
 ნუ გამოსინიერებ დასელოვსებულის ოსტატობის
 კალამსა. შენ განმარსევს თაკი დაწყებე. კალამს
 რო გელსა ჭკიდებდე ჭ ვინდოდეს რო შექმნა
 მწერალი: მარტო, უმოწოდ, ცულ-წრფელობით
 შენ თავსა ჭკითსე; როცარი კაცი ვართქო, —
 ამიტომ, რო შენი სულისა ჭ ცულის სსე უნდა
 გამოსატო, შენი სული ჭ ცული უნდა გამოსატქა.

იქნებ ჭგონებდეო, რომ ასე ცურფად გამო-
 თქმა მწეშსებსა ჭ იმათ ქლების უბწოებისა
 ჭ სულის სიკეთის შექლო ჭესნერს (*), თუ ეს
 სსურველი სსათი იმის ცულისაგან შარსა ეო-
 ფილიყო?

ესურს მწერლობა: ჭესწენიერობის უნდურე-
 ბის მოთხოობა, — ვადიკითსე ჭ თუ საცოდობით
 ცული ან ავესოს, კალამი სელითგან ვაგდე
 თუ არა ჭ, ევ კალამი გამოსატყვს შესნ გამო-
 ფიტებულის სულსა.

მაგრამ, თუკი ვეველას შექსებულს, ვეველას
 დანაგრულს ჭ ცრემლიანს რამეს, შენ მგომნობულს

(*) ჭესნერი, გამოხენილი მოზიორე ეოფილა ნემენცებში-

გულში ცხა ზ ადვილი აქვს ; თუ შენი სული
 მიახწევს იმ მდგომარეობას, არამ სიკეთისათვის
 ჟინად ვადიქცეს ზ იქონიებს სამღთოს, გერას
 ცხათ დაურკოლებელსა «ფოგველთათვის სიკეთის
 სურვილისა» მაშინ გაბედვით კალამს კელი მო-
 ჰკიდე; უვარცისი მწერალი არ იქნები შენ, — ზ
 კეთილი კაცი მშაღის თვალებით გერ შემოსედავს
 შენს საფლავსა.

სიტყუი, სიტყუს დამშვენება ზ გამოხატვა,
 ყველას ეს გულს მარტო მაშინ აუტკავენს ზ
 ასიამოვნებს კაცსა, როდესაც თუთონ მწერალი შე-
 გულიანებულთა ვრძნობელობით; თუ ეს არ ვასუ-
 რებს მწერლის გამოხატველობას, არას დროს ჩე-
 ში ცრემლი, არას დროს ჩემი ღიმილი ამისთვის
 საჩუქარი არ იქნება.

რისგან არის, რომ ყან-ყავ რუსსო (*) თავი-

(*) ყან-ყავ რუსსო სუსოვრება ველოლ სეუბურეში.
 ფრანცუზებში და მთელ ქმქანასეც განაქმელი მწერალი და
 ფილოსოფოსი. ორმოც და ათის წლისა რო ყოფილა, თა-
 ვისი აღსარება დაუწერია, რომ თავისი მოქმედება და სიუთ-
 ცხლე გაუწილებია, ამას ვარდა სხვატ ზევრი რამ უწერია
 და ისეთი კეთილის გულის ნაცრირი ყოფილა, რომ ასლაც
 შამბრლებელთ და მოწყალე და ყველა მკმწნეურების
 მიუგვარე კაცი ნასონ, ასე იტყვან: ყან-ყავაო.—მკმწნებში სომ
 ფრანკისული იტვიან, მაღლობს ღმერთსა, ვეითარეცნონ რა

სის სიამდალით ჭ შეუთამიოთ მოგვეწონს? რისგან არის, რომ იმის თსსულებებს გიოსსკა მაძინაცკი ვვიფეარს, როდესაც ოცნებობს, ან ირგვა უიანს-მოებამი ჭ შევილებამი? იმისგან არის, რომ იმის შეუთამიოთ დავუნებულის გაცო-მოვეარეობის ნაწრწკალი ლაზაბანის; იმისგან არის, რომ იმის სიამდალესაც სსუკველთ კეთილსულობა მაინც გვეუბნა.

მაგრამ ბევრი სსუ მწერალი, თუმცა სწავლულნიცა ჭ შეოდნენ-ც არიან, ნაბს იქით სულის მიშგოთებენ მაძინაცკი, როდესაც შეშმაოცებასუ რამესა სწერენ: ამიტომ, რომ ეს შეშმაოცება იმათ ნაბში შეუდარა; ამისთვის რომ ის შეშმაოცება კეთილ მოქმედის გულისთგან არ ამოღუროლავ; იმისათვის, რომ სივეარეულისსუნოქვა იმისა აღუბიძებს.

ერთის სიტყვათ, შე დარწმუნებულთგარ, რომ თუ არ კეთილი გაცი, სსკა- ვერაგინ შეიქნება კარგი მწერალი.

3. თ.

იქნება, მაგრამ, ვა ჩემსნი ბრალი. ეველა სომ ნაწაწა ცის-კარში ვერ დისცამება, და ისე სარკი მოუნდება; ან იფს-რებს. შამ ტუელი სარკი იქნება ვადმოთარგმნაცა.

— ჩემს წიგნებს სომ ძალიან ვკითხულობთ და ასლა სსვე-ბისა წამო. ხსირობ. მაგრამ, იქნება იმან ვეშველავ.

საღალატეობის ფურცელი. (*)

(გეოლოგიის შესახებ ქ. ცვილისში.—
სტუმრობის გამართვა.—თანამდებობის წართ აღ-
მორჩევა.—სრულწოდებები და იმათი მოქმედება.—
გეოლოგი და იმის მნიშვნელობა.—საქონლები.—
თხს წარმოება.—ქვეყნის ღირებულება და საქ-
მისი.—რეზონის ძიებით შეიძლება წესდებუ-
ლებას რევიანი მოღიწისგანაც შეიქცეს.—)

მოვიდა შემოდგომა, გვიანლოვდება იანვარი ჭ
ჩეჭნი კეთილშობილნი დაიწყებენ თანაკუთხით ღე
ნას ქ. ცვილისს, სადაცა იმათ მოყვანილ მშენ-
ებრი სადილებს!.. სადილები! სადილები!... ჩეჭნი
სადილს თავისი მნიშვნელობა აქვს. არადგეს არ
იფიქროთ დანაჯიყოს იმ კაცმა ჭ გეოლოგის
მსაარულად მსახინძელობა იმ წარმა, რომელსაცა
აქვსთან საქმე არა ჭეონდეს ჭ რომელმაცა არ

(*) თუცა ამ სტატიის დაბეჭვდა არ გვიწოდია, მაგრამ იმ
გვარში წინა გვარშია, რომ გვლარ უარყუათ. რ.

იტოვებს, რომ თქვენსეან ამის სასარგებლოდ ვა-
 მოღწევა რადე... ადუკს ჩემთან არცულამე შეს-
 დები ბეჭონენს!... იმასის ერთი — ოჰ, რა მძვენსური
 სპი მაქტს დუკს ხადილათ, არ ინებებთ კნიაზო
 შეწვევით!... იმასის მეორე. — ამა! ჰა! ჰა! ჰა! ჰა!»
 იქადის მესამე ზ მეორესე, — «რა ღუნო ჩამომეტა-
 ნია ვასეთითგან, შენ ხუ მამიკვედები, ერთი დანე-
 ტედილი მტყპველი რომ მიაკრა, შამანისე ვაფა-
 სეძს! თუ კარგათ შემესვენსე, წამომევე შინ ზ
 ერთი კარგათ, ღისათთანათ, ქართულად დავთ-
 რობს!... აწაჭევეთ ამა რასაკურეულია, რადე შელასავით
 ეულის თქმა მოუფა, მაგრამ რომ ეუბნებთ, თუ
 კარგათ შემესვენსე, ისეი არ იტის, რომ მო-
 ნატეუეს, ახუ მასნანძელს უფრო შესსვენსარი ზ
 სასთავისი აქტს: ან პრიკაზის დირეკტორობა
 უნდა, ან პალატის მდივანბეცობა, ან.... გინ იტის
 რა! ზ ამასა ისეც იცით როდის ვაგიმუღვენებთ?
 შუა ხადილსუედ, რომ არცეი დავატლის პური
 რივიანათ ვატამოს... უსვირში ამოვადენს ზეურის
 ღივსნით ზ ასთავნით, შენც მეტი ვსა არ არის
 უნდა ალუარო ზ ქსთქუა, რომ ის შენი მასნან-
 ძელი, ისეთი სასარგებლო კაცი არის, ისეთი მა-
 მულის ზ შემამუღეთ მოვეარე, რომ თუ ვატირ-
 და თავისს თავს მსხვერპლად შემოვწირავს. ეს,

აქ ამას მოგსსენებთ მინამ უჭიოს, მაკამ როცა
 გამოიჭიმება წყნარად წან, როდესაც სძალს მე-
 მოიკრავს ზ მიდის მოუღბნაწყდ, ამა მაძან წინ
 დაუსგდი ზ თავი დაუკარ? ფიცსოჯე ორ თითს
 შებღისკენ მიშვერს. ზედ ვითაძე შემოგსედოს,
 შენ არ მაძიკვდე! ამა მაძან გაუსსენე სადილი?..

«აა გქნ, დიდი სარგო მიქქსო, ჩემი ემა
 მაძულა მოუკულობითი იკარება, საზოცადოების
 კეთილმდგომარეობასათუხ შემაწარავს ზ ამ საძი-
 ნელს შეათათუხ სუცსეში ქალქში გიწვიო.» შეთ-
 სეგოჯი აღარ მოინაგება ჰკიასხოს ერთი, თუ რა-
 კეთილმდგომარეობა მოუნტყება საცოდვის საზო-
 ცადობისათუხ? იმ ორ წელიწადს ასე მოგსსენ-
 ნებთ ზ ასე თავ აღებული დადის, რავი დაწყო
 მესამე წელიწადმა თუვისი ჩვეულებრივი მოდინა-
 რეობა; რავი ამ მესამე წელიწადს შემოდგომამ
 ფსი კუსკით გამოყო, აქ სადილებია რომ კეთ-
 ლება, იქ ბანკეტებია რომ იმართები, ვერისკენ სა-
 უსმეები... ბელგარსედ სომ გვლარ ვაიულოთ, არ
 შეიძლება რესტორანში არავინ შეკინატიყოთ ზ
 კარასო არ ვახვათ. არა, მოძოჯეეთ! არ ვეცო-
 ნოთ, რომ უველა ქართველს ენაგუქებოდნენ.
 უგარგვათ. იმით კარგათ იჯიან ვისგან რა გამოდნება.
 რაცომ შე არა მანტიუბნენ? ამისათუხ, რომ ცხა-

დათ იციან, არც შეგი კნტვი მაშავია, არც თეო-
 რი, არც ლერწო, არც მჭვანე, ერთი აღმაჰმადსანის
 გამურულის ჭ გამტკარტლულის კალმის მეტი!
 ათასჯერ რომ თავი ვიძტვირო, მილლიონჯერ
 რომ თავი ვითქულო, ისე ჩემი არა იმოქმედებს
 რა, როგორც ერთი კარგი სადილი! — ამ სადილის
 ცაკეუბის დროსაც დიდი სეოსი ჭ ოსტატობაც
 უნდა, რომ თეორმა კნტვებმა ამისაკენ გაწიონ,
 თორემ სადილს ბარემ მეც ვაგაკეუებ, თუ ვი-
 ცოდე ქრობეულების მამასწავლისობას მოძეკენენ.
 არა, მომიტყეეთ, აგრე არ ეასლავსთ. აქ, ამ სა-
 დილის ცაკეუებაში ჭ თანამდებობის აღმარჩევის
 თხოვნაში დიდი მოქნილი ჭ დასჯლოვნებული კ-
 ტიც უნდა იყოს, თორემ ვერას გაწეოდს!... აქ,
 ცხადია, ბუერნი დამაწეებენ აუეთ ლანარაკს ჭ
 კიცსვას: ამას როგორ ებღამსო? ასე პირ ჭ პირ
 როგორ ლანარაკებს ჭ არეშინიან არც ლუთისა ჭ
 არც ლუთის რისხვისათ. — არა მოწეაღწეო გელ-
 მწიფეო! რასაც სიცრუით ვილანარაკებ ჭ ვიცუენ,
 იქ შეშინიან ლუთისაც, ლუთის რისხვაც ჭ თუთან
 უკანასკნელის კაცისაც; რასაც სიძაროლით ვილან-
 არაკებ, იქ ვინც უნდა იყოს არ მოუყრიდები.
 არც ესა ვსაქა მამ? დასჯლოვნებული ჭ გუარ-
 ებმებული ამარჩეით თანამდებობის მძენსელი, ამ

კიდეც რასა სხადის, სადილებს ზ რესტორუციაში
 დანჯიჯებებს გარდა: რომ ნსაგეს ერთ თრ სანს
 თაისს ტკუის კაცს ზ, რომ ნსაგეს ამ თრთოდ
 კაცს კინტის უფლებაცა აქესო, დაცრალდებთ
 მუქაში ხარსივით, ღანარკობს სსოვადოდ კეთილს
 საქმესედ მოუღალოვით, თეთრის ცელმორედ გა-
 მართვასე, ეურჩაღის ვასაღებ.სე, ძეკლი წიყნების
 გამოცემასე, სსწავლებელის დაფუცნებასე, ღარბ
 ემწვლებს რესეთში ვაცწავნასე ზ თუ მართლთა
 საქმესედ მიგარდა, იქისე დაიმალება, როგორც
 მწევრისკან ვაქცეული ეურგრძელი (ეურდღელი).
 ასლთ ესა მკითხეთ, თუ რათა ნაცრითოცობს სსუ-
 რეთით? რთვორ არ ინაცრითოცობს კენტში ამორ-
 ჩეკა უნდა! ასე რომ ღანარკობს, მსძენელიც ასე
 ანბობს, ამასეც კარგს ვის ამოგარჩევთ, სეღამთ
 რაეზი ხამთთკელა ზ რამდენი კეთილი განძრასე
 აქესო ერთი ჭკითსეთ ღუთის ვულისმავს იმ
 უფალს, — ამ სანის წლის განძელობაში,
 რომელი წსწავლებელი დაფუქსა ზ რომელი
 თეთროსი აღადგინა... რასაც მოგასსენებთ მეთ-
 სეკონო, მართალია თუ არა, იჯან თქეწსი კე-
 თიღმობილება გამსილებთ; რასაც მოგასსენებთ
 კეთილის ვუთით ზ სუთით მოგასსენებთ. მე
 არც აღვცარებთ მქომეგეს აქა ზ არც ვინაქრ-

ბოლოები!...თუ ჩუქნში მართლა აქვს ვისმეს
კეთილი განზრახვა, რომელიცა, საზოგადოებას,
ერთის სიტყვს ცხოვრობას კეთილს
შესძლებს, მაშ რატომ არ ვიფიქრებთ იმ
უმაჯარესს საგანსეფ, რომლითაც წარმოსდგება
ჩუქნის შულების ბუნებურება. — კეთილშობილი აი-
ღებს თვის გამოსწევს ზ სადგანს სდ ჩამოდის,
რა არის ერთი კენჭი მაქვს ზ თუ იმას არ ხა-
უვდე დამედურებო. ერთი კაცის დამედურებასი
ჩივის ზ ჩუქნის შულების, შულის შულების, ერთის
სიტყვით ერთის მიუღიონის დაღუპასი არა. —
ამაზე უკეთესი დრო სდ შევესყება მოხალა-
რაგებლად საზოგადოს საქმისათვის როგორც შემოთ
მოვასხენეთ ეს უმაჯარესი საგანი არის სასწავლე-
ბეთი, — საკუთარის სასწავლებელის დაფუძნება.
უკუღმურში მთავრობას სომ არ უნდა უკუროთ
ნარში. რა ქნას მთავრობამ, რომელი ერთი საქმე
გარიგოს. მთავრობა რის ყოფიან ფერ ჩუქნს
სწავლებს უნდება ათის ზ იცის წლის განმეულ-
ბამა. — სეღამა ის სასწავლებელი, რომელიცა და-
წესებული მთავრობისგან არა გვეფიქნის. ასის
ემაწულის ალავი არის ზ სამა ათასი მან მუხა-
ლებთანა ჭკირან უღავოდ, ღარიბები ზ ღატაკები.
სდ წაიკანონ? ვის მისჯეს? სდ აქუსთ იმათ.

ოც ზე ათი ზე ორმოცი თუმანი, რომ წახსიონში გა-
 შარდონ? ვისაც სასოცადობისათვის კეთილი უნდა,
 ამასეც უნდა მოილოდარეკონ სასოცადობაში
 გულშეკინებულად. განა ის ღარიბნი ჩუქსნი მძა-
 ნი, სასოცადობას რ შეადგენენ? რას ვემარ-
 თლებით იმათ? ნუ თუ არ უნდა ეღირსოთ იმათ
 ზე იმათ ძულის ძულებს საღსში გამოხვლა? საჭი-
 რია ჩუქსთს საკუთარი სასწავლებელი. სსუკა არა-
 იყოსრა საკუთარს ჩუქსს მამანას ენას მაინც
 ისწავლიან რიგიანათ, რომ ასლა ისე იზრდება
 უმაწული, რომელმაც სწორეთ კითხვაც არ იცის.
 განა ჩუქსკი არა ვეჭუტს ჩუქსს ენასეც ვეომეც-
 რია ზე ცრიგონომეცრია? მივსედოთ სომსებს, თი-
 თითი სხვეჩებულთ სომსებს! რა საკუთარი სასწავ-
 ლებელი აქუსთ ცვილისში დაფუძნებული ზე ამ
 სასწავლებელში, რა საკუთარი თეთარი აქუსთ თა-
 ვიანთ ენასეც. ანბობენ, რომ თურქე კოსტანტინე-
 პოლში სომსურს ენასეც ოძურაცა აქუსთ. აქაც
 კი ანბობენ, როგორც შევიტვე ერთისგან. — ამას
 აქ მივანებოთ თაკი ზე ასლა ისი მოვისსენითთ,
 თუ რისათვის ზე რათ დაწესდა უმაღლესის მთავ-
 რიბისგან გენტი, რა აზრი აქეს, როგორა ვსმა-
 რობთ უმაღლესის მონღობილობასა, რა გამოდის
 ზე რა გამოფა ამ ეოგლად ხინებულის წესდებუ-

ლებისაგან?...

მათგან, იმ დღითგან, რა დღითგანაც — საქართველო იმეოფება რუსეთის მფარველობასა ქვეშე, დაგვიწესა, რომ ნუწნმა კეთილშობილთ სასოციალიზმმა აღმოიჩინონ ზოგი ერთს სამსჯავროებში, იმ თანამდებობის აღმასრულებელად, რომელთადაც დღეა სმა აქვსთ ზ დიდს როლს თამაშობენ, ის ზირნი, რომელთაცა სასოციალიზმის თვის შარის დაინახეს ღირსეულად, ესე იგი, დაინახეს, რომ აღმოჩნეული ზირი, განიცობა გაჭირდა საქმე, რომელიცა მოიხსიანს მართლს მსაჯულებასა, დაიკვამს სასოციალიზმის, ანუ განსაკუთრებული სიმართლის მსარეს. ამ სიმართლით დაცვაც შეუძლიან მხოლოდ ნასწავლს ზ განვითარებულს კაცს, რომელსაცა კარგათ ესმის თვითონის საგანის ღირსება ზ რომელმაც იცის, რაში მდგომარეობს ეს უდიდესი მისდამი მინიჭებული ვალი. აქ ორი მსარგა მოგებაში. მათგან — ზ სასოციალიზმაცა. მათგან — ამისთვის, რომ ამ ღონისძიებით უფრო მოინათვებს კეთილის სინდისის ზ მართლმსაჯულს ზირს, რადგანაც სასოციალიზმს უფრო ჭსუნობს თავისის სასოციალიზმის მწვერულს, ვიდრე მათგან, რომელიცა უფრო შორავს. ასლია ესა გსაქუთა, თუ რათა დაწესდა კენტი?

ეს უხადია, ვინც კი უურაღებოთ თვალს ვარდ-
ლებს: ეს ამასათვის დაწესდა, რომ საზოგადოება,
ანუ ქვეყნადმი არ იყოს ეჭვი, რომ მთავრო-
ბას ჩუქნავს ვითომც კეთილი არ უნდა, — ჩუქნვე
გვანდობს ჩუქნის საქმის განსაღებას და ჩუქნების
საქმის დაცვას, მაგრამ ეს მიხმანეთ ზევს ესმის
ეს ანაი? ცბუღით შუამთან ვითქვა, რომ არა!...

აი, შეკრიბნენ ჩუქნი კეთილშობილნი; აი,
დაიწყეს რუკა წარისა, რომელიცა მიწვევს ფიცის
მისცემად მისდამი, რომელიცა ყოველთაგან მოი-
თხოვს მართლმსაჯულებას. აქ, დიდი სულმოთ-
ვლიცა თამაშობს როლს. მაგრამ აი უბედურება!
ზოგი ისე მიდის, თითქოს ქარწილში მიხმანდ-
ვით; თითქოს ფიცა არაფერი; თითქოს, ის შეკ-
რულებს, რომელიცა ყვერებიან უსილაგსა, თამა-
შობა არისო!... ვითავეა ფიცა, დაწყო აღმოჩ-
ნება, შეკრიბნენ თუ არა, მოჭევნენ ვაკასსა, ითხ-
კუთხავ შევინენ ზარტებში, მსწავლულნი და უსწა-
ვლულნი, ვანაიანი და უვანონი, ერთის ვულოთ
და ერთის უფლებათა ვეპირან. და რა ვამოდის
აქედან? ერთი იმისს, აქედნი ტარიმე ესა და ეს
კაცი ხეში მოეკარე და ის ამოვირჩიოთ. ამას
უნახესებს სხვა, შე იმას ამოვირჩევე და ხეში შე-
ვობარსაც თეთრს კენჭს ნაგავდებნებ ვუთბი, თუ

თქვენს, აგერ, ამ ღარიბს ზღუდულს გაცხ
 ამა ზ ამ ღარიბს მოქსიანობით, ცოლშვილიანი
 გაცხა ზ ხსნიდო უნდაო. — ი უბედურება! წმინ-
 დად უბედურება! ერის ღარიბს გაცხ ათეფანებენ
 მითუღს ხსნოგადობა; ერის ღარიბს გაცხი ხი-
 ვიანი ზ მითუღს ხსნოგადობის ვაღარიბებსკი
 არა!... სწევალია? ახეძეთ, სხუა ღონისძიება მოუ-
 ნივეთ. ის რომ ღარიბი იყო, მივისთავს ათანი
 სული უნდა დაიღუპოს?... ამ ნარტიებმა ეს დას-
 გუნეს, შამინ როდესაც რომ გუმან მისცეს აღთქ-
 მა წყნაობს, ღირსეუღს ცხოვარისათვის! .. აი,
 დასდენ ზ დადენს თათათის აღავს, მოთარსე
 ჟონის ცემით ეურის, რომ დახუძდენ. ვახუძა
 ხალსიც, უეუზებენ ერთმანერის ზ იასოგენ ერთ-
 მანერთისაგან დანაბიისა. გამოვიდა სცენასეღ ერთი
 ზ სეგორსა გეწე, შავი თუ თეთრი, ის ვერ
 არა ჭხინს. ზოგისაკი მესძლეებელია გამოხნდეს,
 რადგნც ვერით აგდებს (აი გღეგ გეილი ზ
 საღმართ აღთქმის დაცუ). გამოვიდა მეორე,
 მესამე, — მეოთხე, რომელსცა სრულებით არა
 აქტს ვაეონება რისათვის ზ რათ არის ეს ანბავი,
 ფისის ვადღემა ატვი ივის რივიანდისე მკრთა-
 ღობს ამ მკრებამი, — მოუასლოვდა ეუთის, მჭეო
 ცელი. ზ ნეტარ ქექიასავით ჭქქავს ერთი საათი

შიგნით, ან იცის სათავენი გადავდოს. ბოლოს მა-
 ისეღმობისგება და როდესაც თვალთა ანაბნის მო-
 ნაარცითა, მამს გადაუსს, ღუთის სანარობაზე
 სათავენიც მოხვდა. ამ სამსხულებას და უბედურების
 ქვეყას უფურებს ვუთხოვან, კეთილმობილი კაცო,
 მსხუელ ვინაერი, ვინეითარბული, ნაწაული, ყოვე-
 ლის კეთილის გრძნობით სავსე, ერთის სიტყვით
 ისეთი, რომ სწოვადობისათვის მხოლოდ არის თაყი-
 სი თაყი მსხუარადად შესწიროს, მოსდის ცირილი
 გული ეკსემა ტყველით, თვალები ტყველით, —
 ბოლოს მოარიდებს თვალს და თვს მარს ნაჭკივებს.
 ამას ვინ აღივს ყურადღებას? არავინ. ამისთვის,
 რომ არავისთვის უთხოვან, ხადილი ან გაუკეთებია,
 სანსმა სმა აქებს, მაკრამ ისინაგა ეწარება, და
 იქნება ღარიბიც არის ვინ იცის! ამ სიღარიბემ
 გამოავალი ვინება, ქსწული, ყოველი კეთილი
 გრძნობა. უნდა დიღუბანს სწოვადობის კეთილ-
 მდგომარობა. — ვითავდება ბოლოს ისე, რომ
 ექნეს და შვდს თანამდებობის ნარძი, ერთი ან ორი
 უნდა აღმოაჩინონ ღირსეული და ეს ორიც სწე-
 თაგისს მოძიეთა მოარის არავინც გამოხსენებს და
 თუ გამოხსენენ და დაწესეს ღარიბი მუროცის ისე
 შექცევს აქ სწოვადობა, რომ თათქას არცა
 სწნობდეს. არივე ისევე საქმე და როგორც ვაწი-

რავთ ქართველებო, ისევე ისე უნდა ვქაწიროთ. მხოლოდ ვიძახით, უკუდური ქიქციანათქო; უკუდურნი სალსნი ვართქით. ვინუც მიწყნია, იმასკი აღარ ვასხენბო. — ეს ზემოთ მოსხენბული რაც რამა ვიქუ, მაწვალუნა კელმწიფენა! არ შეძლებთ მიუწყნოთ ეგელას. შე ვინობ ეწახს ზ იქნება თრსუც ზ სამსუც მოთანამდებო წართა ამ ეგვრად ამოარსკულთ ზ როდესუც მაკალ იშათან ყოვლის ღანსს მუნთ ვსუცდილობს ჩქარა დუხსწია თაყი ზ ეამოვიდე, იმდენა პოღინ საქმეებისათჳს. ზ აი საკურწყდა! ყოველს გუცს ასეთს ანსუქ აღღენ რამ კმაყოფილებითა შარდებთან. როგორ არა ვსოქუა რაც ძართალია, სული მაქუცს მასაცემი, მაგრამ თქუწნ ეს მ.ბ.მ.ს.ყო, ბევრნი მოანთუებან ჩუწნს ცოდვილს ქმეყანათი? აქ ვაყრუქდები. მხოლოდ ვიცუვ ამას, ასებთს ღმკოამა, რომ ღაფაფაოთ ყოვლის მსრივ ეს ჩუენდამო მონადობილი კეთილისმდებელს მააგრობისაგან უხელემა კეთილ სინდისით ჩუწნსსავე კეთილმდგომარეობისათჳს. — მაკრამ, ჭო! უძაფროსი კი დამგწყვდა: რა არის მიწყნია ამ უწყნობისისი, ამ აუკულ დარუულებსა, ამ უთანსობისს ზ დასარუელს ამ ქუენაოგად ზოგი ყრთის ღანაოკისა? აი რა ვასლავსთა მიწყნია ჩუქო ბუტონება! ამ ჩუწნსს საწოგადიებაში

მოიხივებთან სოცნი უსწავლელნი, როგორც შე-
 მოთავს მოგასხსნეთ. ამ უსწავლელს წსალს ზ
 განუვითარებულს ფურას ისეთი სმა აქვს, როგო-
 რიც ვინაურს, ნასწავლს ზ განუვითარებულს. ეს
 კიდევ არაფერია. ეს უსწავლელი უფრო ზემო ზ
 დღეს ეწინას, ვიდრე განუთარბული, მოდიო
 ზ ასლა აქ გაწევი რამე. მოდიო ზ აქ ნუ ხ-
 იძლევა კეთილი აზრი, მოდიო აქ თქვენს მკ-
 ნიერებთან ზ მშვენიერად ეხივებთან ამოახსივით ღირ-
 სეული. — ავი მოგასხსნეთ ხეშნო ჯგუფად
 ჰსწავლა არის საჭირო მეთე. თუ საკუთარი სას-
 წავლელელი ვეძებთა დაწესებულო, ვეველ კარგა ზ
 რიგინათ წავა, ამისთვის, რომ ეს იქნება ის სჯუ-
 მელი, რომელიცა ეგვიტოღინებს ეუფლის კაცის
 ღირსებასა ზ ეს შეგვასწორებს ვინაურთა კაცთა
 თნა. ჯერ ეს საკმაო ეხივებთან, შემდგომ-სათვის
 ესე იგი იანერის ნამკრში ვეცლები მოვილანარკია
 სსუ. ზ სსუ. ქაოქის ასაღ ახსებებზე. ასლა არცა
 მტალიან ზ არც მუძილება არ შეგამოგლო ეს
 სტატია, რადგანც მალიან მუძურება: სადილით
 სსუ. გნა ვარ მიწვეული. კარგათ იუთარისთვსუ?
 იმ უფალს ასე ჰქონია, მეცა მატებს კენჭი. ისე
 არ უცის ევერ იმ ბეჭთანა, რამ მუ თუირს კენჭსკი
 არ ხუეღებ ზ თუ სურს ასე სსაღვთისდგი ვამო-

ველანობები. თქვენს მტერი თუ შეიცვალა
სადილსეც ვინცა ვამხდები. მაგრამ ჭსკვობთა წი-
ნათვე ვაცნობო ჩემი თავი ჭ შემდგომ ისე ში-
ვიდე! სუვეარულო მასანსკლო! ციხელები სადილათ,
თუნდა საშსეც, თუნდა არცულსეც, მაგრამ ჩემკანვი
სურას მოვლათ ლაყობის შეცხ, ამისოჯს რომ
შე ვასლავარ.—

მოლოებე.

—ოჰ! ერთი კიდეც დამეწეცა, მას, რო-
დესეც გელი მოწერილი მაქვს. მაგრამ არა უშეცხრა,
ეს ცოცხტ ბეგრთან იეოს. — ღუთის გულისათჯს
ბატონებო, ვისეც გელი მოგწერიათ აცისკარსედა
ამ წელს, შეარე წლისათჯსეც ისებეთ მოწერა,
თორემ თუ ერთი გელის მოწერი მოაკლდა ამ
ჩემსს უფ. რედაკტორს, დღეში ათჯერ ცსვარში
წამამიბოლებს: შენი სალოებობ ფურცელი რომ არ
დავკეპტეც: ეს არ დავკეპართებოდაო. ნუ ისებებთ
ამ საუკედესს მამკლო, თუ კიდეც ცნებავთ მო-
ცისერით რამე. ბეკრი მასსსენებელი მაქვს
ინგრის თვეში.—მ.

გ ა ნ ტ ს ა დ გ ზ ა .

ყოველსა, რათღენსე განადგენუსსა, ქართველსა
გავიხილო აქეს ლიხსება წიგნისა, თსსულისა
სასელ-გან-ქმელის მწერლისაგან ჭანცისა, ექმნ
სესი «ამომადგული ურია» (Вечный жидь). ამის
გამო არა საჭიროდ ვჭაყს თავსა აღვეწერო აქა
ქება ამისი. კმა არს ჩემდა მოსსენებდ, რომ
თუქმის ყოველს განათლებულს ევროპიის ენა-სე
არი, ვადლებული ეს ქმნულება ჭ რომელთამე
იმათენ-სე რადენსე-ვერ-ცა, მაგლითებრ, რუ-
სულს ენა-სე რას-ვერ სსუთა ჭ სსუთა ზირთაგან.

ამისთვის სე-ცა, დროსა უქმობისასა, სასარგებ-
ზოდ თანა-ქმამ-უღოთა ჩემთა, ვარდმოვიდე ის
ჭანც-ცულით ჩეჭნს ენა-სედ, რადგან ზროზათ
არა ვვაქეს ჩეჭნ არ-ცა თუ ერთი რომანი ლირი
ყუარდლებსა, ვარდა ზღაპრ-მეტყველებითთა,
უღებთა სწარულთა მოთხრობათა. ჭ უმეტესად
განმამსნო ამ ძმომის შრომის ცუროთა-სე უკსო-
ცა-მთა ჭისრისან, რეცა თუ ქართული ენა ისე
ელასკო იყოს, რომ არ შეიძლებოდეს ამ გვარის
თსსულების ვადმოთარგმნა იმა-სე. შესსენებ თარ-
გმანთა-ცა ვიცევ: ენა იმისი არის არა ძალადი,

არამედ სმუკლო, ადულ გასაგონი ჭ საამო.

«მიმომაგლო» ურია არი აის ცომაღ, სოლო
თუთოეული ცომი ძეუცავს რაკდესამე ნაწილს.

რადგან ამ ეგარი სჩინო წყენა მოიისოვს
დიღს წაისგებულს ჭ მისეღსამებრ მსეიდგელთა
რაცსჯა უნდა დაბეჭდოს ის, ამისთუს მსურველთა
იმისთა გჭსთსოვ წანადგე მცნობონ შე ეცე ჭ
გვრეოვე ერობე თაეიანთს სურვილის გამოცნა-
დებანთს ამ წყენის მიუპისათუს წაიმ-ჭკსენონ
ჩემს სასელ-სე, ქ. ცფილას, ანხისსაცის დეკა-
ნოსის სასელ-ში, ფასიცა იმისი, რასაცა მ.ლე-
ბის შემდეგ დაერიგებოსა იმთ ბილეთები იმისს
მისალებლად. ფასი ათისავე ცომისა არი ერთი თუ-
მანი თეთრი, სოლო ცფილისს გარეთ მცნოერებ-
თა მიემატების ფონცის ფული.

რა შესრულების კელის მომწერთა რაცსჯ
მაშინ-გე კელ-გჭეოფთ ბეჭტებასა.

კელის მომწერთა, რასაკურველია, გარჩევით
მომწერებთან თაეიანთს სასელსა ჭ გვრეთვე აფ-
გილსა თაეიანთს მეოფობისსა.

სარდლოზ ალოქსივე-მესხივეი.

ჩუჭნის მსრით, უნდა მოგასწავლოს ჩუჭნის ცის
 კრის მკითხველთ, რომ ეს ზემო მოხსენებული
 რომანი ჩუჭნ წავკვიანავს ჭ იმ სხალსო ენით
 არის ნათარგმნი, რომელსაც იმედი გვაქვს სა-
 ლისით წაიკითხვენ გამოქყონი. «ცისკრის» მკით-
 ხველთ, ბერია მოცხსენებათ სიკუჯარება უფ. სარ-
 დიონ ალექსიე მესხიევისა, რომელიც დაწეებთ-
 ვან ჩუჭნის ეურსალისა გვამლევს შექყებას ჭ
 რომელიცა გვიმზადებს ამ ასლოს დროში
 «ცისკრისათვის» მოთხრობას. —

ბ.

რედაქციისაგან.

მომავალს წელიწადს ისე ვმართავთ ჩუჭნს
 რედაქციას, რომ რასაც წიენს გამოჭყეშ, ეო-
 ველს წიენში იქნება ფორცრეთი ძველის შერ-
 ლებისა, მაგალითათ: რუსთაველისა, თ. ნ. ბარ-
 თაძულისა, თ. ალ. ჭავჭავაძისა ჭ სს. რასაკურ-
 ველია რომლის სანესაც ვიშოვნით. ამას ვარდა
 ასალოთ გამოხენილოთ შერლებისა, ძველის ცისე

ქალაქებისა და მონასტრებისა, რაც რამ საქართველოში დაგურჩნა სასოფრად, თავისი აღწერილობით, —ხოლო მწერლების ფორცრეთებს დაემატებათ ბიოგრაფია. (ცხოვრების აღწერა.) ამის იმედს ვერ მივყავით მკითხველს, რომ მომავალსავე წელიწადს შეუდგეთ, მხოლოდ მომავალს წელიწადს გეცდებით პოემათათ. ამ საგანს დაუთმობთ ჩუქნს უურნალში ერთს ნაწილს. —

—დარწმუნებულნი ვართ, რომ ნაკვირვალ მულნი ჩუქნის აცისკრისა მკითხველნი და არა მკითხველნიც მიიღებენ სასიამოვნოდ, რომ ამ მოკლეს დროში გამოვა ასახოვადო კალენდარი ჩუქნს საკუთარს ენაზედ. ამ კალენდარში იქნებიან: 1, კალენდარის ისტორია, 2, განმარტება ქართულის ქაოონიკოსი, 3, სუნაკსარი მათეოლის წლისა 4, შიპოკანი მარსკანი და დღეობანი და 5, სულა მთვარისა სნიადაეო. — ფასს ვაცნობებთ თავისს დროზედ. — ეს კალენდარი გამოდგება ორმოც წლამდინ.

1861 წლის, იანვრის ნომერში იქნებოან შემდგომნი სტატიები:

I. — ნახობი მოხუკისა. (პოემა) თ. რაფიელ ერისთავისა. — ჭოფოფი, — თ. ვეკვენ ღვეზუაძისა — II. — სოლომან ისაკის შეფლნუა-მული, — (რომანი) ჯ. ვ. არდაშვიანისა. — III. ლექსები: ალბობში. ლ. ზა. თ. გრ. თრბგლიანისა — თეატლები, თ. ნიკ. ბარათოვიისა. — გრემის საქალაქევი, ივ. კერესელიძისა. — ლოდინი, თ. ავ. წერეთელიისა. — ხემს მმის რაფიელს, კნ. ბარბარე ფორფაძისა. — მთაწვინელი მსაფულისა, იოსებ შიქაბერიძისა. — IV. — რუსის ომის ანბანი, თქმული ავთ მუნ შუოფის, ბესარიონ გაბაშვილისაგან. — V. — ასალი გეოანი იგრონაში შექოლენული, თ. ესტატე მალაღაშვილისა. — VI. — კასეთში შოგსეურობა ივ კერესელიძისა. — VII. — ნაკამისი. ა. თბილიელიისა.

რადგანც ვარჩევთ ვერ ძველ წიგნებს, ამისთვის პირველ ნომერში ვერ მოხერხდა. — ამას გრდა ვამეობინეთ პროზის ნაწილში არდაშვიანის რომანის დაბეჭვდა. შემდგომს იქნება «ამილის სუვენი.»

რადგანც ვერც უნდა იყოს არ მიგვიღია, თუ--
ბერგლის ნუქერში დავაბეჭდებინებო ორს მოთხრო--
ბას: «ჩემო რწმობილი». — ნიკოლოზაშ ნიკოლოზა--
ძისა ზე «განაწეა მოტლანდიის კოროლევასიითი
მარიამ სტიუარტისა ლოსილვეენის უსე და რბააა--
ზიდაი » დ. დოდ. ვზე რიძისა. — ამ კოროლევასის
გარემოების განმარტებო იკისრა რედაქციამ.

სსუკა და სსუკა ანატი.

საღაყბოს ფურცლი. მოღაყბოსა.
განცხადება. სარდიონ ჯღექსიგვ-მესხიგვისა.
რედაქციისაგან. რედ.

გელი მოსწერდება

1860 წელსა.

ქ. ტფილისში, ქართულის ეურნლის «ცისკრის» რედაქციაში, გუკიას, ვერესელიძის საკლებში.

ფასი ერთის წლის გამოცემისა, ქ. ტფილისში გაუგზავნულად ექუსი მანეთი, სოლო მის მიწოდებით, ანუ სსუკა ადგილებში გაგზავნით: შუდი მანეთი თეთრი ფული.

რედაქცია ჰსთხოვს «ცისკრის» გელის მომწერთა, ვისაც ეურნალი დააკლდეს ჭ დროსგე არ მოუგედეს, მაძინგე აცნობოს რედაქციას, ესრეთის ზედ წარწერით:

«ცისკრის» რედაქციაში, ტფილისს. —